

Mlaš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo.

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagpostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt.

LETO XV. / STEVILKA 22

CELOVEC, DNE 3. JUNIJA 1965

CENA 2.— SILINGA

Doba molka Združenih narodov

Leta 1945 se Združeni narodi niso rodili brez porodnih bolečin. Povod zanje sta bila dva svetovna nazora, ki sta si diametralno nasprotna. Amerika se je vnela za neke vrste naddržavno centralo, ki bi skrbelo za mir, in je bila za ceno tega ideala pripravljena žrtvovati nekaj svoje suverenosti. Rusija je mislila samo na interese mednarodnega komunizma, ki so bili takrat poosebljeni v njej. Zato ni hotela videti v Združenih narodih nekaj, kar bi bilo postavljeno nad državami, ampak samo orodje za svojo lastno politiko. Pot do kompromisa je bila težavna, kompromis pa tak, da je bolj koristil komunistom kot svobodnemu svetu. Vsa oblast v ZN je bila dejansko prenesena na Varnostni svet, tam so pa komunisti imeli pravico veta.

To se je pokazalo že l. 1946. Generalna skupščina se je morala omejiti na debate, Varnostnemu svetu je pa ruski komunistični delegat Višinski že na prvih sejah zadal prvi usodni udarec z dosledno uporabo veto pravice. Zato je Varnostni svet mogel igrati samo enkrat svojo pravo vlogo: Moskva ga je pred začetkom korejske vojne bojkotirala, kar mu je omogočilo, da je pooblastil Ameriko za akcijo v korejski krizi.

Ker je bil Varnostni svet radi veto pravice ubit, je ameriška diplomacija pozneje skušala prenesti del pristojnosti Varnostnega sveta na generalno skupščino. To se ji je tudi posrečilo. Ameriško veselje je bilo takrat veliko, zato pa ni bilo tudi manjše razočaranje, ki je sledilo par let pozneje. Sprejemanje raznih afriških „držav“ je ustvarilo v generalni skupščini večino, ki se je pokazala za nezmožno, da bi posegala v mednarodne krize. Samo enkrat se je zgodilo, da so Združeni narodi zopet igrali svojo odločilno vlogo: ob sueški krizi. Pa še takrat samo zato, ker sta se stališči Amerike in Rusije vsaj deloma krčili, kar pa je istočasno pomenilo tudi političen in diplomatičen poraz Anglije in Francije. Posledice tega čutimo še danes. De Gaulle ne da ZN počenega groša in zahteva rekonstrukcijo, Anglija se pa za ZN menja samo takrat, kadar išče tam kake svoje koristi. Ker zahodne Nemčije ni v ZN, Japonska in Italija pa ne prideta do veljave, so Združeni narodi postali politično in diplomatsko bojišče za Ameriko in Rusijo. O usodi trenja med Ameriko in Rusijo pa naj odloča azijsko-afriški blok! Tako je bilo do nedavnega stanje v ZN preprosto: v Varnostnem svetu niso mogli o mednarodnih krizah ničesar sklepati radi ruskega veta, v generalni skupščini se pa azijsko-afriška večina ni mogla in znala uveljaviti, je kvečjemu samo govorila.

Razumljivo je, da tako stanje v ZN ni moglo dolgo trajati. Rusi in Francozi so se tako prevzeli, da niso hoteli plačevati prispevkov, ki jih je generalna skupščina določila pravomočno v smislu svojih pravil in pravilnikov. Tudi 11 drugih držav je zaostajalo s plačevanjem prispevkov. Združeni narodi so lezli v denarne težave. Ker so mislili, da so težave prehodnega značaja, so si pomagali s posojilom. Vse je začelo kazati, da bodo denarne težave ZN zmeraj bolj lezle na breme Amerike. Ta pa je stala na stališču: kdor ostane predolgo dolžen ZN, naj zgubi avtomatično glasovno pravico, kot je to zapisano v paragrafu 19 pravil ZN. Amerika pa tako dolgo ne bo plačevala nobenih prostovoljnih prispevkov, dokler zaostankarji ne poravnajo svojih zapadlih obveznosti.

Letos poleti bodo ZN praznovali 20-letnico svojega obstoja. Tako so nam za 20-letnico Združenih narodov ostali samo še spomini nanje, pa tudi veto pravica v Varnostnem svetu in — molk v generalni skupščini.

Praznik Slovenske gimnazije

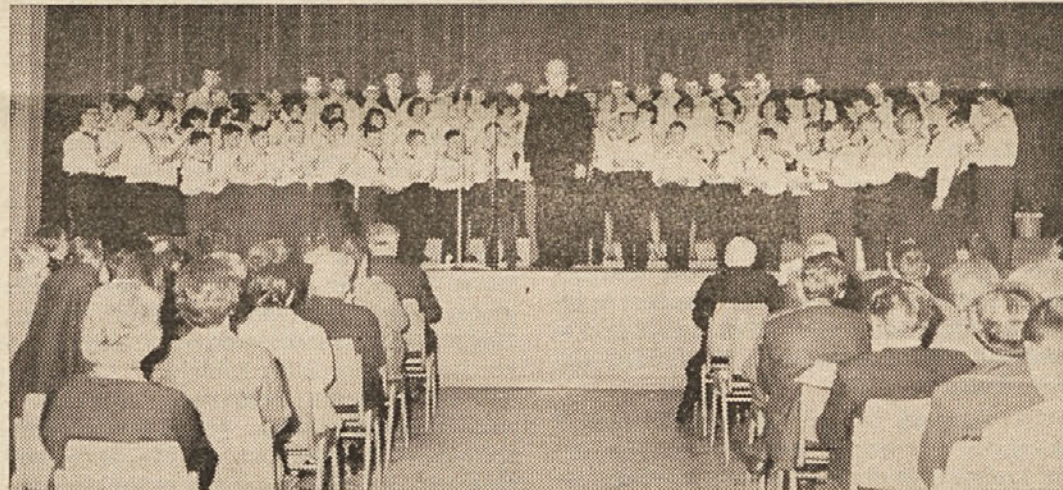
Naša govornica pesem, ki naj nikdar ne izzveni

Množico praznikov v mesecu maju smo zaključili koroški Slovenci v nedeljo, dne 30. maja, s slavnostno akademijo Slovenske gimnazije v veliki dvorani delavske zbornice v Celovcu. Naša narodna družina se je zbrala, da vidi in sliši, kaj so pripravili lepega za uho in srce naši sinovi in hčere. Priznanje delu Slovenske gimnazije so izkazali številni častni gostje, ki jih je pozdravil ravnatelj, dvorni svetnik dr. Joško Tischler. Prireditev so počastili s svojim obiskom: predsednik deželnega šolskega sveta, poslanec Guttenbrunner, podpredsednik deželnega šol. sveta, ravnatelj Seitschnig, odposlanec škofa prelat dr. Blüml, generalni konzul Jugoslavije Pirkovič, predsednik Lige za človečanske pravice dvorni svetnik Pabst, vodja manjšinskega šolskega oddelka inšpektor Rudi Vouk, nadzornik Slovenske gimnazije dr. Valentin Inzko, predstavniki kulturnih in gospodarskih organizacij koroških Slovencev, akademiki z Dunaja, starši dijakov in dijakinj ter številni rojaki iz vseh predelov Koroške. Pevski spored so izvajali zbori pod vodstvom prof. dr. Franceta Cigana.

Po pozdravu se je zvrstilo na oder malih in velikih pevcev, ki so združeni v mladinskem zboru zapeli štiri pesmi: narodno v priredbi Petra Liparja Mi ptičca zapoje, Cesarja Bresgenska Aufzug des Frühlings, Vasilija Mirka Cibo ter Marija Kogoja Trobentico. Zelo je ugajala pesem Ciba, ki je posrečen posnetek kokeške posebnosti. Celotna prireditev je bila posvečena domovini, poveljali so jo z melodijo in besedo. To

Z državno himno je izzvenel prvi del slavnostne akademije, ki je bil posvečen praznovanju 20-letnice obstoja, 2. republike ter 10-letnice podpisa avstrijske državne pogodbe.

V drugem delu so za slovo, ker so dospeli do najvišje stopnice v gimnaziji, zaigrali veseli študentje — maturantje — tri poskočne. Poleg nagrade v obliki navdušene ploskanja so prejeli tudi nagejine.

Mešani zbor dijakov in dijakinj Slovenske gimnazije s svojim pevovodjem dr. Francetom Ciganom

sta izrazili deklamaciji Domovina, ki jo je podal tretješolec Jože Messner in Heimat, ki jo je pogumno deklamiral četrtošolec Aleks Schuster. Po tem so spet mladi tamburaši zaigrali poskočne melodije. Dobro so obvladali različne instrumente, ki sestavljajo tamburaški orkester.

Težke pesmi je moral odpeti izbrani zbor. Vsakoletna akademija šola tudi naš pevski okus. Kako z užitkom smo poslušali skladbo Jakoba Gallusa-Petelina Adulescentulus sum ego. Zahtevni sta bili tudi O Musika (Paul Peuerl) in Matija Tomca Vlaha.

Nato so nas maturanti spomnili velikih dogodkov naše narodne zgodovine. V obeh jezikih so spomnili na mejnike, katerih se nam ni treba sramovati.

Fantovski zbor se nam je predstavil s petimi pesmimi. Začeli so s starim mojstrom Orlandom Lassom. Občuteno so odpeli njegov Adoramus te, Christe. Prav po ljudskem okusu je bila narodna v priredbi profesorja Cigana in po Gregorčičevem besedilu Na nebu zvezde sevajo. Vsa dvorana je prislunila tudi Woltersovi Es wollt' ein Reiter jagen. Nekaj posebnega je bila pesem s solo vložki Ljuba vigred se rodi. Zapisal jo je Miha Andreaš - Tkalec iz Roža, umetno obliko ji je oskrbel prof. Luka Kramolc. Tenor-solo je pel Joško Kovačič, bas-solo pa prof. dr. Janko Zerzer. Prof. Kramolc, ki je prireditvi osebno prisostvoval, se je zelo pohvalno izrazil o prednašnji pevskih točk, seveda je bil posebno po-

Družina koroških Slovencev na akademiji Slovenske gimnazije

Dr. Joško Tischler — dvorni svetnik

Poslevoedeči državni predsednik je imenoval ravnatelja Državne gimnazije za Slovence v Celovcu, višjega študijskega svetnika dr. Joška Tischlerja za dvornega svetnika. S tem imenovanjem so bile z državne strani ponovno priznane zasluge ravnatelja naše gimnazije za avstrijsko šolstvo.

Dr. Tischler je oče šolske odredbe za dvojezične šole južne Koroške. Povojno ureditev šolskih prilik v južnem delu dežele je označil tedanji avstrijski minister dr. Gruber v Londonu pri pogajanjih za avstrijsko državno pogodbo kot vzorno.

Dr. Tischler je tudi izdelal in predložil državnim oblastem prve načrte za ustanovitve Slovenske gimnazije. Njegova osebnost, velike izkušnje na šolskem področju, osebni stiki s predstavniki javnega življenja ter velika priljubljenost pri naših ljudeh so omogočili, da uživa danes Slovenska gimnazija v javnosti tako velik ugled.

Dr. Tischler je prvi med koroškimi Slovenci, kateremu je država podelila naziv dvornega svetnika. Tega dogodka se prav posebno veselimo ter mu k imenovanju iz vsega srca čestitamo.

Zoren ob svojih pesmih. Aljaževe pesmi so postale nekaka narodna last. Zvezda mila je migljala je marsikateremu staremu pevcu priklicala v spomin nešteto lepih dogodkov iz mladih dni. Bariton-solo je z občutkom odpel prof. dr. Anton Feinig.

Po tem so se nam predstavile zastopnice treh dolin: Podjune, Zilje in Roža. Ze po ličnih nošah smo jih spoznali. Zabavale so nas v narečju. Kako svojska, lepa je govornica naših dolin. Pesem je, ki naj nikdar ne izzveni!

Za konec je nastopil še skupni mešani zbor. Pevovodja dr. France Cigan je naštudiral z njim pet pesmi. Na odru se je zbralo kakih 170 mladih pevcev in pevk, ki so z zanosom odpeli Opomin k veselju (Emil Komel), Freunde, laßt uns fröhlich loben (Gottfried Wolters), Kako se polžeku mu di (Ubaldo Vrabc), O Indija (Luka Kramolc). Od moči in harmonije glasov je zvenela cela dvorana. Preden je skupni mešani zbor odpel zaključno pesem Kar dedje naši so ljubili, je spregovoril dipl. trg. Janko Urank v imenu Združenja staršev. Zahvalo je izrekel profesorskemu zboru, požrtvovalnemu pevovodju dr. Francetu Ciganu in ravnatelju dr. Jošku Tischlerju.

Nedeljska prireditev je bila velik uspeh. Bog daj, da bi se še velikokrat zbrali pri taki slavnosti, naj živi idealizem vzgojiteljev in mladine.

Politični teden

Po svetu . . .

ZASEDANJE EFTA BREZ PRESENEČENJ

Okrog 150 delegatov, med njimi 14 ministrov sedmih držav, članic Evropskega združenja za svobodno trgovino (EFTA), ki ga sestavljajo: Velika Britanija, Švedska, Norveška, Danska, Švica, Portugalska in Avstrija ter pridružene Finske, se je udeležilo minuli teden dvodnevnega zasedanja ministrskega sveta te organizacije v avstrijskem glavnem mestu Dunaju. Tega zborovanja se je udeležilo tudi pet predsednikov vlad včlanjenih držav.

Kakor pa je bilo pričakovati, je zasedanje članic Evropskega združenja za svobodno trgovino poteklo brez vsakih viškov in presenečenj. Glavni točki zasedanja prvega dne sta bila Wilsonov predlog za tesnejše sodelovanje med EFTA in EGS (EWG) kakor tudi skandinavski predlog, ki ga je razložil danski ministrski predsednik Krag.

Po predlogu britanskega ministrskega predsednika Harolda Wilsona, naj bi:

- ukinili carinske zapreke med Evropsko gospodarsko skupnostjo (EWG=EGS) in Evropskim združenjem za svobodno trgovino (EFTA);

- zamenjali veleposlanike med obema gospodarskima blokoma;
- in ustanovili konzultacijski (posvetovalni) svet obeh blokov.

Skandinavski predlog pa je obsegal pojačitev med članicami Evropskega združenja za svobodno trgovino (EFTA). Predvsem je šlo skandinavskim državam, da bi medsebojno delovanje znotraj EFTA razširili še na nekatera področja, ki niso označeni v štokholmski pogodbi.

Kakor je pokazal prvi dan zasedanja Evropskega združenja za svobodno trgovino, je bilo veliko razočaranje za gospodarstvo, toda z upanjem nove politične iniciative (spodbude), da bi tako premagali cepitev Evrope na dva gospodarska bloka. Izjava britanskega ministrskega predsednika Wilsona, da njegova država trenutno ne bo znižala carine na uvoženo blago, je pokopala upanje, da bi mogli to zadevo že na Dunaju rešiti.

Konzultacijski svet EFTA je sklenil, da navežejo stike za ožje sodelovanje Evrope v zadevah patentov. Dalje se članice Evropskega združenja za svobodno trgovino dobro zavedajo, da bodo mogle končne sklepe o gospodarskih odnosih do ostalega sveta izdelati — seveda, če bo šlo po sreči — šele na naslednji konferenci članic EFTA, ki bo v oktobru letos v danskem glavnem mestu Kopenhagnu.

V Londonu pa je po vrnitvi z Dunaja britanski ministrski predsednik Wilson izjavil, da je bil vrhunski sestanek članic Evropskega združenja za svobodno trgovino močno uspešen. Članice si niso bile le enih misli, kar se tiče nove iniciative, marveč so izdelale tudi načrt za zблиžanje med obema gospodarskima blokoma, to je Evropske gospodarske skupnosti (EWG) in Evropskega združenja za svobodno trgovino (EFTA).

Podobno sta se izjavila o izidu dunajskega zasedanja članic dežel EFTA tudi švedski ministrski predsednik Erlander in danski zunanji minister Haekkerup. Pa tudi švicarski minister za narodno gospodarstvo Schaffer je z zadovoljstvom govoril o tej konferenci.

KITAJSKA REORGANIZIRALA VOJSKO

1. junija so v komunistični Kitajski reorganizirali (preuredili) vojsko. Ukinili so vse oznake činov. Odslej v kitajski vojski ni več generalov, polkovnikov, kapetanov, verjetno niti maršalov, ampak samo vojaki in pa starešinski kader, ki pa se na zunaj prav nič ne razlikujejo od navadnih vojakov.

Ukinili so tudi vse druge zunanje oznake, po katerih so se med seboj razlikovale enote oboroženih sil, dalje oznake, ki so si jih pridobili oficirji z leti službovanja v vojski in slično. Vsa kitajska vojska se bo, kar zadeva zunanje oznake in pa notranji ustroj, povrnila k stanju, v kakršnem je bila za časa komunistične kitajske revolucije.

Vsa vojska ima s 1. junijem enotne kape, enotne vojaške pasove in enotne uniforme, z rdečo zvezdo na kapah in rdečimi oznakami na uniformah. Ukinili so tudi vse svečane uniforme za dosejanje višje oficirje,

posebne dosejanje mornarske uniforme, vojaška krila za pripadnike vojske in prav tako so ukinili vse druge elemente tako imenovanih zahodnih slogov pri dosedanjih uniformah.

Ta reorganizacija komunistične kitajske vojske pomeni oddaljitev od težnje, ki je prišla do izraza v letih 1955/56, ko je bila preurejena po sovjetskem vzorcu.

Kitajski časopisi so pisali o tej reorganizaciji njih vojske silno veliko in z velikimi napisi.

V obrazložitvi so časopisi poudarjali med drugim, da bo to prispevalo k nadaljnji poglobitvi revolucionarnosti kitajske vojske in da bo to pomenilo nov velik korak v njeni nadaljnji proletarizaciji in povzdigu borbenega duha.

Politični opazovalci vidijo v novih merah rdeče Kitajske dejstvo, da je prevzela komunistična partija vodstvo vojske v svoje roke in to v času, ko preti, da se bo vietnamska vojna bolj kot kdaj prej razširila.

Zdi se, da se je komunistična partija odločila odstraniti iz vojske tudi zadnje ostanke tako imenovanih meščanskih teženj, ki so se pojačile, ko je leta 1956 vpeljana vojaška dolžnost, kajti do tedaj so služili v vojski samo prostovoljci, torej povečini le komunistični aktivisti.

UPOR V BOLIVIJU

Bolivijska vlada je dala v nedeljo preteklega tedna vojski povelje, da naj zasede

vse rudnike cina (kositra) v deželi, ker so rudarji zaradi upora prenehali z delom. V nedeljo je bil namreč izvršen na državnega predsednika Barrientosa atentat — že osmi po vrsti — pri katerem je našel smrt neki predsednikov varnostni uradnik, medtem ko je sam Barrientos ušel smrti. Atentat so izvršili stavkajoči rudarji.

Med vladno vojsko in stavkajočimi rudarji je prišlo do hudih krvavih spopadov, pri katerih je bilo 19 rudarjev mrtvih in več kot 20 ranjenih.

Po teh dogodkih so sklenili stavkajoči rudarji in bolivijska vojaška junta (izg. hunta) premirje. Rudarji so se izrekli, da bodo prekinili stavko, medtem ko bo vlada dala vojski ukaz, da zapusti zasedene rudnike.

NAPETO STANJE V BELGIJI

Pri volitvah, dne 23. maja, sta koalicijski stranki: Krščansko-socialna in Socialistična stranka utrpeli težko izgubo. Izgubili sta namreč v zbornici dvotretjinsko večino. Največje izgube so utrpeli socialisti, ki so v novi poslanski zbornici zastopani samo s 64 poslanci, namesto dosedanjih 84; krščanski socialisti pa so izgubili 19 mandatorov, od prejšnjih 77. Za dvotretjinsko večino manjka ravno en mandat. Liberalci so dobili 48 mandatorov, prej 20. Tudi komunisti so pridobili; prav tako sta napredovali tudi flamska in valonska radikalna stranka. V Bruslju so trenutno vodilni politiki v težkem položaju. Notranji minister Arthur Gilson (krščanski socialci) je dejal, da se je Belgija znašla po teh volitvah v „slepi ulici“.

. . . in pri nas v Avstriji

RAZMIŠLJANJA PO PREDSEDNIŠKIH VOLITVAH

Volitve zveznega predsednika so za nami. Delno razočaranje je v taborih obeh kandidatov: dr. Gorbacha in Jonasa. Kajti novoizvoljeni zvezni predsednik, socialistični kandidat Jonas, je dosegel dosejaj najmanjšo večino glasov — namreč komaj do brega pol odstotka (0,69%); vključno temu so nekateri socialistični listi popolnoma neupravičeno pisali o „sijajni zmagi“. Če bi kandidat Ljudske stranke dobil k dosedanjim 2.260.992 le še 32.100 glasov, bi on postal zvezni predsednik.

Potek objave volilnih rezultatov je ljudstvo (še bolj pa seveda v štabih strank obeh kandidatov) z velikim zanimanjem spremljalo. Skoraj prav do objave končnega rezultata (nekaj pred osmo zvečer) je bil dr. Gorbach stalno v vodstvu, saj je še komaj dobre pol ure prej imel 51,06 odst. glasov, Jonas pa 48,94.

Dr. Gorbach je svojo dolžnost izpolnil v polni meri; povsod je nastopal stvarno, nepristransko in brez kakšnih osebnih izpadov nasproti sokandidatu. V političnih krogih Ljudske stranke nekateri dolžijo propagandno vodstvo, češ da je ponekod odpovaldal in bilo slabše od socialističnega — in to zlasti na Koroškem, še bolj pa na Štajerskem. Bolje je bilo na Gradiščanskem, posebno porazni rezultati za socialiste pa so na Dunaju, Tirolskem in Predarlkem. Na Dunaju je dr. Gorbach s 474.000 glasovi dosegel dosejaj najvišje število glasov Ljudske stranke od vseh predsedniških volitev. V tej zvezi je značilno, da je tu socialistični kandidat Jonas dosegel slabše rezultate kot njegova predhodnika dr. Schärfa in Körner, čeprav je bil dunajski župan. Mogoče tudi zanj velja pregovor, da „ni nihče prerok v svoji domovini“? Rezultat na Predarlkem pa je dokazal, da lastna dosledna politika in napake nasprotnika moreta povzročiti znaten polom v njegovem (t. j. socialističnem) taboru. Tudi v mestu Salzburg je dr. Gorbach dosegel veliko in gotovo večino, medtem ko so nasprotno salzburški podeželski okraji precej razočarali Ljudsko stranko.

ANALIZA VOLILNE BILANCE

Oba predsedniška kandidata sta v svojih volilnih nastopih zagotavljala, da hočeta iti „po potih Rennerja, Körnerja in Schärfa“, medtem ko se vodstvi obeh vladnih strank, iz katerih izhajata kandidata, nista med volilno kampanijo preveč držali tega gesla.

Vsekakor drži dejstvo, da SPOe slavi svojo najnižjo zmago pri predsedniških volitvah kot „sijajen uspeh“ in da je OeVP dosegla 136.000 glasov več kot pa pri dosedaj najbolje uspešnih volitvah v parlament in 447.000 več kot inž. Raab pri predsedniških volitvah 1. 1963. Socialisti se bodo morali sprijazniti z dejstvom, da je dr. Gor-

bach v vseh 25 volilnih okrožjih več ali manj izboljšal volilne rezultate slabše uspešnih predzadnjih predsedniških volitev z OeVP-kandidatom inž. Raabom; nadalje, da so vprav v svoji „trdnjavi“ Dunaju posebno slabo „odrezali“.

Pravtako pa tudi seveda ni nezanimivo, da so socialisti v vseh volilnih okrožjih dosegli nekoliko višje število glasov kot pri volitvah v parlament 1. 1962 in da je Ljudska stranka dosegla, primerjajoč rezultate teh volitev, v petih volilnih okrožjih nekoliko nižje rezultate; nadalje, da je v dveh okrožjih (Gradec-okolica in Gradiščanska) izgubila večino, ki jo je dosegla še pri volitvah 1. 1962. Z nič manjšim začudenjem beležijo tudi dejstvo, da je vprav v dr. Gorbachovi rojstni domovini Štajerski tudi Jonas — kot že dr. Schärfa pri predzadnjih predsedniških volitvah — dosegel večino. Mogoče velja za dr. Gorbacha isti pregovor kot za Jonasa na Dunaju.

V zvezi z zelo pičlo zmago socialističnega kandidata Jonasa pa ne smemo prezreti zelo važnega činitelja, ki je vplival na to zmago: Ko bi vodstvo avstrijskih komunistov ne izdalo gesla, naj strankini pristasi volijo Jonasa, bi ne dosegel potrebne večine. Da bo oz. je že KPÖ socialistom že predložila protiračun za to njeno uslugo, je seveda razumljivo. Doživeti kako novo „Ljudsko fronto“ pa seveda pretežna večina avstrijskega ljudstva nikakor ni željna. — Pripominjamo še, da so ponekod tudi liberalci (FPOe) precej številno glasovali za socialističnega kandidata ali pa so oddali neveljavno glasovnico.

TUDI INŽ. FIGL SE NIMA NASLEDNIKA

Dobre štirinajst dni je že, odkar je umrl nižjeavstrijski deželni glavar in svoječasn timer zvezni kancler inž. Figl, a tamkajšnje deželno vodstvo Ljudske stranke, kateri to mesto pripada, še ni imenovalo naslednika.

Tudi tu je več kandidatov, med njimi n. pr. obrambni minister dr. Prader, bivši poljedelski minister Hartmann, deželni poslanec in svetnik Andrej Maurer, predsednik nižjeavstrijske Krščanske delavske in nameščenske zveze (OeAAB) in glavni ravnatelj Viktor Müllner; končno nekateri imenujejo celo glavnega tajnika Ljudske stranke dr. Wirthalma, kateri pa baje ne kaže posebnega veselja za to in raje ostane v štabu stranke.

Naj pride kdor koli že na to mesto: ravnati in delovati bo moral zelo razumno in nepristransko, če bo hotel kolikor toliko biti vreden naslednik priljubljenega pokojnega inž. Figla!

KDO BO DUNAJSKI ŽUPAN?

Takoj po uradnem obvestilu o izidu predsedniških volitev so začeli v dunajskem socialističnem vodstvu pretresati vprašanje, kdo bo naslednik dosedanjega župana Jona-

SLOVENC

doma in po svetu

100-letnica dr. Janeza Evangelista Kreka

Leto in pol jesen se bo ves slovenski narod spominjal 100-letnice rojstva velikega slovenskega sina dr. Janeza Evangelista Kreka. Bil je duhovnik in profesor bogoslovja, a hkrati se je odlikoval kot sociolog, politik, organizator, pisatelj in novinar. Dr. Janez Evangelist Krek se je rodil 27. novembra in je umrl 8. oktobra leta 1917.

Muzej Luisa Adamiča

Pripravljani odbor za ureditev spominske sobe pokojnega velikega ameriškega pisatelja slovenskega rodu Luisa Adamiča v rojstnem gradu Praproče pri Grosupljem na Dolenjskem upa, da bo muzej odprl že konec prihodnjega meseca. Pri zbiranju gradiva, zlasti pisem, fotografij, portretov in knjig prijazno pomagajo nekateri ameriški Slovenci, zlasti Adamičev sodelavec Janko Rogelj iz Clevelanda, pa tudi Adamičevi sorodniki v Sloveniji.

Nagrajena Slovenka v ZDA

Slovenka Ana Anžič je na katoliškem dramskem festivalu na John Carlovi univerzi v Združenih državah Amerike prejela štipendijo za študij na Uršulinskem kolegiju. Nagrado je dobila kot igralka v igri „Overtones“. Ana Anžičeva je hčerka Marije in Jožeta Anžič in je bila rojena v špitalskem taborišču.

Koncert clevelandske Glasbene matice

Nedavno je priredila clevelandska Glasbena matica (ZDA) svoj spomladanski koncert, na katerem so predvajali skladbe od popevkarstva preko umetnih in narodnih pesmi do klasičnih stvaritev Rossinija in Händla in Mozarta. Koncert je naštudiral in vodil znani ameriški pevec in glasbenik ravnatelj clevelandske Glasbene matice Anton Šubelj. Koncert je odlično uspel.

P. Bernard Ambrožič — zlatomašnik

V Avstraliji deluje slovenski izseljenski duhovnik, frančiškanski pater Bernard Ambrožič. Ta častitljivi duhovnik bo praznoval meseca avgusta letos svoj zlati mašniški jubilej. Pater Ambrožič je učenik verskega mesečnika „Misli“.

Koncert folklorne skupine „France Marolt“

Pred kratkim je imela akademska folklorna skupina „France Marolt“ v ljubljanski Operi svoj letni koncert, ki je bil posvečen izključno slovenski folklori Koroške, Bele Krajine, Primorske Panonije in Gorenjske.

Razstava Franceta Slane in Frana Zupana

V stranski dvorani Moderne galerije v Ljubljani razstavlja svoja akademska slika France Slana. Umetnik-slikar je prav dober znanec razstavnih ustanov in likovnega občinstva. Tokrat je s svojo razstavo načel v marsičem novo problematiko, predvsem v lastnem slikarskem gledanju in poustvarjanju pa tudi v izboru motivike slikarske snovi.

V dvorani glasbene šole v šoštanju pa je likovna sekcija tamkajšnjega prosvetnega društva priredila večjo razstavo akademskega slikarja Frana Zupana. Po natančnejšem pregledu se nam pokaže razstava kot majhna retrospektiva umetnika, čeprav ne toliko v časovnem kot v tematskem razponu.

Slovenci v Franciji

Društvo Slovencev v Parizu ne povezuje naše rojake samo z družabnimi prireditvami, marveč tudi s kulturnimi. Tako so imeli v februarju lepo obiskano Prečernovo proslavo. Sedaj pa imajo v načrtu, to se pravi, da že pripravljajo uprizoritev Finžgarjeve drame „Razvalina življenja“.

Slovenski izseljenci v Franciji in drugih zapadnoevropskih državah pa bodo imeli letošnje leto dve romanji v znameniti Lurd.

sa, ki je bil hkrati tudi strankin vodja na Dunaju. Pravijo, da je že gotovo, da bosta v bodoče ti dve funkciji ločeno zasedeni po dveh osebah.

Županskih kandidatov nikakor ni malo. Med njimi so: podžupan Slavik, predsednik dunajskega deželnega zbora Bruno Marek, mestna svetnik Rudolf Sigmund in Marija Jacobi, prometni minister Probst, državni tajnik Weikhart, policijski predsednik Hlaubek in drugi predsednik parlamenta inž. Waldbrunner. Na tistem nekateri imenujejo tudi občinskega odbornika docenta dr. Giesel-a.

V zvezi z imenovanjem novega dunajskega strankinega predsednika so označeni kot kandidati: podžupan Slavik, prometni minister Probst, državni tajnik Weikhart in mestni svetnik Pfoch. (Ako bi kateri od prvih treh postal župan, bi seveda ne mogel postati predsednik stranke oz. obratno.)

Spominska proslava slovenskih in hrvaških študentov na Dunaju

V četrtek, dne 20. maja 1965, je priredil Klub slovenskih študentov na Dunaju skupno s Hrvatskim akademskim klubom spominsko proslavo ob 20. obletnici ustanovitve Druge republike ter 10. obletnice podpisa državne pogodbe. Proslava je bila v nemškem jeziku, ker se je udeležilo tudi mnogo nemško govorečih Avstrijcev.

V pozdrav vsem je najprej zaigral tamburaški zbor Hrvatskega akademskega kluba gradiščansko elegijo in ples. Nato je predsednik Hrvatskega akademskega kluba Franjo Meršič pozdravil v imenu obeh študentovskih organizacij lepo število znanih osebnosti kulturnega in javnega življenja, zastopnike avstrijskih študentovskih organizacij, precejšnje število študentov ter dunajske Hrvatice in Slovence, ki so se udeležili slavnostne prireditve.

Predsednik Kluba slovenskih študentov na Dunaju Pavel Zdovc je imel pozdravni nagovor, v katerem je dejal: Če se spominjamo tudi mi slovenska visokošolska mladina s Koroške in hrvaška visokošolska mladina z Gradiščanskega teh dveh velikih dogodkov novejšje avstrijske zgodovine, obhajamo ta praznik kot zvesti Avstrijci in kot zvesti pripadniki slovenske narodnostne skupine na Koroškem in hrvaške na Gradiščanskem. Veselimo se z vsemi pravimi Avstrijci, da je postala naša država zopet neodvisna in svobodna. Nadalje je predsednik poudaril, da se priznavamo k našim obveznostim kot Avstrijci, da pa tudi upravičeno pričakujemo, da se upošteva naše jezikovne narodnostne pravice. Če upošteva večinski narod manjšino v duhu tolerance in širokosrčnosti, to odgovarja njegovemu notranjemu dostojanstvu; odgovarja pa tudi dostojanstvu manjšine, če vztraja na enakopravnosti in upoštevanju svojih pravic in vrednot, posebno materinskega jezika.

Priznamo, da se je v zadnjih dvajsetih letih storilo marsikaj pozitivnega za manjšine, a treba je še veliko napraviti. Na pragu tretjega poveljnega desetletja želimo naši skupni avstrijski domovini nadaljnega kulturnega in gospodarskega vzpona, upamo pa tudi, da se bo položaj slovenske in hrvaške narodnostne skupine izboljšal in da bo tudi zagotovljen njun obstoj. Obstoj manjšine je namreč odvisen tako od zadržanja pripadnikov manjšine same kakor tudi od zadržanja družbe in države. Pa tudi ugled Avstrije je v precejšnji meri odvisen od rešitve manjšinskega vprašanja. Takšna Avstrija, ki vidi v manjšinah obogatitev in ne breme, bo našla pravilno pot. Pri tem je predsednik opozoril tudi na izjave zveznega kanclerja dr. Jožefa Klause v Straßburgu in Beogradu ter je končal z odstavkom iz njegovega govora, ki ga je le-

ta imel v Celovcu pred koroškimi Slovenci, kjer se je priznal k obveznostim, ki jih je prevzela Avstrija glede manjšin v državni pogodbi.

Sledil je slavnostni govor, ki ga je imel avstrijski zgodovinar in publicist, višji študijski svetnik dr. Ernst Joseph Görlich. Uvodoma je poudaril, da ima med številnimi proslavami, ki jih je prirejela Avstrija v preteklih dneh, tudi ta poseben pomen, in sicer ne toliko zaradi navzočih, temveč zaradi njenega simboličnega značaja. Dejal je, da stojimo mi, ki se priznavamo k avstrijski državi, skupni domovini, na istih tleh in da nas povezuje ista zgodovina.

Nato je na kratko orisal razvoj od leta 1918 najprej, ko se je bojeval boj za avstrijsko idejo in avstrijsko miselnost. Prikazal je razmere v Prvi republiki, ko se je vzgajala v šolah mladina, ki je zelo malo čula o Avstriji, in da se zaradi tega ni treba čuditi, če je podleglo toliko mladih ljudi nacizmu. Prišel je 13. marec 1938 in zgodil se je čudež, pravi avstrijski čudež, da se je ravno v tistem trenutku, ko je izginila Avstrija z zemljevida, zbudila avstrijska zavest v širokih plasteh prebivalstva. In samo zaradi tega, ker je bila to volja avstrijskega ljudstva, se je mogla ustanoviti 27. aprila 1945 Druga republika.

A vseeno duhovno še nismo zavarovani, je dejal prof. Görlich, kajti ravno v tej situaciji igrajo naše narodnostne skupine

600. OBLETNICA DUNAJSKE UNIVERZE:

Zlata doba te visoke šole

S prosvetljenim absolutizmom Marije Terezije, Jožefa II. in Leopolda II. se je pričela moderna (nova, sodobna) zgodovina Almae matris Rudolphinae. Splošne organizacijske reforme teh treh vladarjev so dale univerzi svoj pečat prav do današnjih dni. Posebne reforme na področju medicine VAN SWIETNA — klinični pouk ob bolniški postelji primerjamo lahko že bolj drzni revoluciji, — so napravile sijajne storitve dunajske medicine sto in stopetdeset let kasneje tako slavno.

Tudi na zunaj se je nekaj zgodilo, in sicer se je preselila visoka šola leta 1756 v njeno današnje glavno poslopje „Stara univerza“ v sruči 1. okraja, medtem ko je bil njen stari dom v okolici današnjega „Schottenhofa“.

Takrat je poučeval na univerzi poleg že zgoraj omenjenega učenjaka Van Swietna, še znanstvenik Jan Ingenhousz, ki je postal slaven, ker je odkril asimilacijo (usvajanje) ogljika in dihanje rastlin.

Prava zlata doba Dunajske univerze pa je nastopila v drugi polovici 19. stoletja.

važno vlogo v duhovnem razvoju Avstrije. Pravega, zavednega Avstrijca spoznamo lahko po dveh rečeh: prvič, pravi in zavedni Avstrijec nikoli ni protislovanski. Vsak tisti, ki zaničljivo govori o slovanskih sosednih narodih in o slovanskih manjšinah v Avstriji, ni Avstrijec. Drugič pa tudi tisti ne more biti dober Avstrijec, ki ne prizna avstrijske nevtalnosti odprto in odkrito v vseh njenih konsekvencah. Nadalje je govornik ugotovil, da so sovražniki Avstrije še vedno na delu, ki hujskajo in skušajo zmešati ljudi.

Zato naj bi bila ta proslava tudi opomin, da naj nad vsem strankarstvom stoji pojem Avstrija. Poslanstvo Avstrije še ni ugasnilo, zato naj manjšine sodelujejo z večinskimi narodom, z vsemi tistimi, ki hočejo državi dobro, kajti nasprotniki Avstrije so tudi nasprotniki narodnih skupin, ki jih hočejo raznaroditi in germanizirati. Avstrija ima svoje naloge, in nobeden jin ji ne more odvzeti.

Nato je sledil glasbeni del, pri katerem je tamburaški zbor Hrvatskega akademskega kluba zaigral pod vodstvom Roberta Sučića venec hrvaških gradiščanskih narodnih pesmi. Moški zbor Kluba slovenskih študentov na Dunaju pa je zapel pod vodstvom Hanzija Gabriela pet pesmi: Gobčevo „Kaj bi oko“, Hajdrihovo „Pod oknom“, ter Vodopivčevo „O večerni uri“.

Ob zaključku pa so zapeli vsi navzoči avstrijsko državno himno.

Prireditve je lepo uspela. To je pokazal tudi aplavz navdušenih poslušalcev, ki so s tem priznali delovanje obeh študentovskih organizacij na Dunaju.

Gostovanje slovenske filharmonije

V ponedeljek, 31. maja, je gostovala v Celovcu v veliki dvorani celovškega konservatorija Slovenska filharmonija iz Ljubljane. Na sporedu koncerta so bila dela komponistov: Škerla, Dvořaka in Musorgski-Ravelova.

Podrobnejše poročilo bomo prinesli v prihodnji številki. Za sedaj povemo lahko samo to, da je koncert odlično uspel.

Alessandro Manzoni: „Zaročenca“

v izvedbi dijakov slovenskih srednjih šol na Primorskem

Slovenska radijska postaja v Trstu nudi letos dijakom slovenskih višjih srednjih šol edinstveno priložnost, da se izkažejo pred najširšim krogom poslušalcev: v soboto, 29. maja, je bila na sporedu prva oddaja radijske prireditve znamenitega romana Alessandra Manzonia „Zaročenca“.

V 16. nadaljevanjih bodo tržaški študentje predstavili celoten Manzonijev roman, ki ga je po prevodu prof. Andreja Budale v ta namen dramatisiral prof. Martin Jevnikar. Celotno vodstvo izvedbe dela pa je v rokah prof. Jožeta Peterlina.

Jasno je, da tu ne gre za nastop poklicnih igralcev, toda prireditelji so prepričani, da bodo njih študentje poverjeno nalogo vestno izvršili. Posamezna nadaljevanja dramatisiranih „Zaročencev“ bo Radio Trst oddajal vsako soboto, ob 21. uri v prvi izvedbi, ponovitev pa vsak četrtek, ob 12. uri.

nialni kirurg. Bil je prvi, ki je izvedel žilodčno resekcijo (odstranitev, izrez) in je uporabil kot prvi mešano narkozo etra in kloroforma.

Ludwig Boltzmann (1844—1906) je bil učenjak na fizikalnem polju; uporabljal je v fiziki zakone statistike na molekularna dogajanja. On je tudi tisti, ki je utemeljil in raziskal „zakon žarčenja“, našega koroškega rojaka iz Celovca Jožefa Štefana (utemeljitelj Štefan-Boltzmannovega zakona).

Sigmund Freud (1856—1939) je oče psihoanalize (odkivanje podzavestnih duševnih dogodkov ter njih medsebojne in vzročne povezanosti) in analitične metode (razčlenjevalne). Freud je tudi začetnik znamenite teorije o nastanku nevroz (živčnih obolenj) in iznajditelj terapije (zdravljenja) nevroz s tako imenovano „abreakcijo“ (rešitev duševnih napetosti s pomočjo mirnega razgovora, napisanih izjav, izbruha temperamenta, ali pa kakih drugih duševnih dejavnosti).

Hans Kelsen (rojen 1881) je slaven kot pravni filozof in utemeljitelj „čistega pravnega nauka“ in s tem dunajske državno-pravne šole; nadalje je stvaritelj avstrijske zvezne ustave s svojim zglednim ustavnim sodstvom. Kelsen je v svetu priznan kot eden izmed največjih živčih juristov.

Robert von Lieben (1878—1913) uživa (Nadaljevanje na naslednji strani)

RUDOLF IV. ustanovitelj dunajske univerze

Njegov lik, kakor ga v svojem najnovejšem literarnem delu „Božja planina“ prikazuje pisatelj prof. dr. Metod Turnšek

„Samo hišni red habsburške rodovine, na katerega so vašemu očetu pred petimi leti prisegli na Dunaju najodličnejši plemiči iz vseh vam podložnih dežel, vas je obranil, da vas Korošci niso še poklicali pred svoj ljudski zbor in sami posadili na oba kamna. Od ljudstva bi morali biti ustoličeni, kot je to starodavna koroška pravica in navada. Tudi prvi Habsburžan na Koroškem, vaš stric vojvoda Oton, se je uvedel na Koroškem s tistim ustoličenjem. Njegovemu nasledniku, vašemu očetu, vojvodu Albrehtu, ki je z vojvodom Otonom bil že tako rekoč sovladar, so Korošci zaradi njegove ohromelosti z umeščenjem prizanesli. Vam pa spregledujejo zaradi vašega hišnega reda, po katerem naj bi vsi sinovi vojvoda Albrehta skupno vladali vsem habsburškimi deželam.“

„Da, takšna je očetova oporoka, naj vsi bratje skupno vladamo! Če se bo le mogla vzdržati!“ je podvomil nadvojvoda Rudolf, ki je izrazil s tem tiho željo po samovladu.

„Očetovo voljo in oporoko bo že treba spoštovati in se je držati!“ so opat Peter odobrili voljo modrega roditelja. „Bojim se tega, da bi se Korošci in z njimi tudi Kranjci nekega dne ne domislili in rekli: He, naš vojvoda pa ni prav naš, ker ni bil od

ljudstva umeščen in ustoličen. Tako se utegnejo spet ponoviti grdi boji za deželo, kot so divjali toliko let, ko sta stric vojvoda Oton in vaš oče Albreht prevzela deželo in je vaš stric vojvoda Oton bil tudi od ljudstva in škofa ustoličen... Bil je to, še dobro vem, na Marijin praznik, 2. julija 1335. Dobro sem si zapomnil ta dan, ker sem takrat kot mlad stiški pater bil v gosteh v Vetrinju in sem se z vetrinjskim opatom Janezom udeležil slavlja na Krnskem gradu in tudi pri Gospe Sveti...“

Mladi nadvojvoda Rudolf se je ustrašil, da bi mu ljudstvo in gospoda kdaj ne oporekali oblasti na Koroškem in Kranjskem. To pa se ne sme in ne sme zgoditi! Dobro, da so ga gnadjlivi gospod opat na nevarnost opozorili!

„Jaz tistih prvih časov ne pomnim, vem pa, da so stric Oton imeli hude boje za Koroško in Kranjsko z Ivanom Češkim iz rodovine Luksemburžanov in tudi z Marjetto Krivousto, ki živi na Tirolskem in še sedaj zahteva Koroško, čeprav je njen zakon z Ivanom Češkim bil razveljavljen in se je poročila vnovič z Ludovikom Bavariskim, bivšim cesarjem. Ni mi neznano, da so naš oče vojvoda Albreht le s težavo obdržali posest nad Koroško in Kranjsko...“

„Ker so bili blag in zelo moder vladar. Pri ljudstvu in gospodi so bili priljubljeni. Vsi so imeli sočutje z njimi zaradi ohromelosti na rokah in nogah. Umljivo, da jih nihče ni silil, da bi se morali za prevzem vojvodine prikazati pred ljudstvo na Krnskem gradu. Z vami, presvetli nadvojvoda, pa je drugače! Vi greste povsod okrog. Neljubo bi bilo vam in meni in še marsikomu, če bi se kdaj govorilo: hm, ljudstvo si ga ni postavilo za vladarja in tudi škof ga v baziliki Gospe Svete še ni blagoslovil, niti fevdov na vojvodskem prestolu spodaj na polju še ni podelil...“

Nadvojvoda Rudolfa je pogrelo, kot da bi ga kdo po hrbtu obil s kropom. Snuje načrte za oblast ob morju in po Furlaniji, pa še Koroška in Kranjska nista trdno v njegovi roki... Ti salabolska reč!

„Nihče me na to še ni opozoril. Kaj stori, gnadjlivi gospod opat in arhidiacon?“ je Rudolf brž iskal rešitve.

„Čeprav so najodličnejši plemiči vašemu očetu vojvodu Albrehtu prisegli, da bo v veljavi habsburški hišni red, t. j. da boste skupno vladali in bo tako rodovinska posest ostala nerazdeljena, bi se jaz na vašem mestu le dal ustoličiti na Koroškem za deželnega vojvoda, za svojo osebo in tudi za vse tri brate. Potem vam nihče ne bo mogel kaj!“

„Bog vam poplačaj za dober svet! Sam Bog vas je privedel k nam na Dunaj! Takoj bom storil po vašem... Kaj hočete, prvo leto se še nisem v vsem znašel. Zdaj bo pa kmalu, 20. julija, že dve leti, kar so oče zatisnili oči...“

„Prav za drugo obletnico očetove smrti ali tam okrog se dajte na Koroškem umestiti za kneza in vladarja! Pri ljudstvu boste knez, pri plemičih pa vojvoda! Boste videli, da bo prav tako!“ so opat Peter dobrohotno svetovali mlademu vladarju.

„Čemu razlikujete med ljudstvom in plemiči? Saj sem odnoso bom vsem isti vladar?“

„Seveda, isti vladar! Toda pri ljudstvu je v rabi le ime knez, kar je za ljudi isto kot kralj. To že iz prastarih časov, ko je knez v deželi bil vse: vladar in vojskovodja, sodnik in, v poganskih časih, tudi nekak najvišji svečenik...“

„Oj, moram se res takoj dati ustoličiti...“ je vzradoščen vzkliknil častiteljni Rudolf.

„Koroški knez pa je zares nekaj!“ „Pred gospodo velja današnji čas bolj vojvoda. Ali po obredu umeščenja pred ljudstvom je koroški vladar vse kaj več. Jaz, ki sem z opatom Janezom Vetrinjskim bil navzoč, ko so velmožje tam na Krnskem gradu zunaj pred cerkvijo posadili vašega strica vojvoda Otona na nekdanji knežji kamen, sem kar strmel.“

„Kako je bilo? Povejte, povejte!“ je namoč zanimalo mladega Rudolfa.

„Vaš stric vojvoda Oton se je moral v dragoceni viteški obleki z deželno zastavo v roki približati s svojim spremstvom pred kmeti, ki je pred cerkvijo sedel na nizkem knežjem kamnu. Ob njem je bilo polno kmečkega ljudstva...“

(Dalje prihodnjik)

ZELEZNA KAPLA
(Biserne poroka)

V nedeljo, 9. maja, smo imeli v Zelezni Kapli redko slovesnost biserne poroke. Michael in Amalija Ošina, po domače Bajdlnovi starši iz Lepene, sta obhajala 60-letnico skupnega življenja. Ob 11. uri dopoldan se je zbralo mnogo jubilarntovih gostov in znancev pred farno cerkvijo v Zel. Kapli, kjer so ju pozdravili in spremili v cerkev.

Tam so mil. g. kanonik Aleš Zechner iz Celovca darovali sveto mašo. V svojem govoru so omenili, da so prvič v svojem duhovniškem službovanju navzoči pri takem jubileju. Kot dolgoletni župnik kapelske fare so spoznali Bajdlnove starše kot verne ljudi, ki kljub težavam in nesrečam nikoli niso obupali. Zvestoba do Boga in do materine besede je tudi podlaga lepega družinskega življenja. Saj bivajo štirje rodovi na Bajdlnovem domu in vsi se imajo radi in se razumejo med seboj. Slovesnost v cerkvi so oplešali pevci z lepim petjem. Po maši je slavljence pozdravil tudi župan, ki jima je v imenu občine čestital. Ob bogato obloženih mizah so svatje z jubilarntoma posedeli še nekaj ur v skupni domačnosti.

Bog živi Bajdlnove starše še na mnoga leta!

SMARTNO (RUDA)
(Pes ga je ogrizel)

Nedavno je v naši vasi neki popadljiv pes ogrizel učenca Huberta Kreuzera in mu pri tem zadal več ran.

Lastnika psa do sedaj še niso našli.

ST. VID V PODJUNI
(Poroka in slavje)

Dne 25. aprila, na belo nedeljo, je bila v St. Primožu poroka z mašo Lorenca Prunča, pd. Radarjevega v Mokrijah in Travde Jernej, pd. Blaževe na Horcah. Poročno slavje je bilo pri Voglu. Mlademu paru želimo vse dobro na novi življenjski poti.

Dne 9. majnika smo praznovali materinski dan, naši najmlajši so pokazali svoje sposobnosti in počastili svoje mamice. Naš g. župnik so imeli s pripravo veliko truda in se jim zato iz srca zahvaljujemo. 15. in 16. majnika smo imeli z g. župnikom farno romanje v Marijino Celje. Vozila sta nas g. Sienčnik in Voglov Foltej s svojim omnibusom.

V torek, 18. majnika, je bila v St. Primožu ob osmih zvečer 7. obletnica za g. Jožkom Picejem, rajnim šmihelskim župnikom.

MARIJA NA ZILJI
(Blagoslovitev gasilnega avtomobila)

V nedeljo, 9. majnika, smo blagoslovili v našem kraju novi gasilni avtomobil. Mladi gasilci so nas ono nedeljo prav zares iznenadili. Ne samo njih strumni nastop, ampak tudi vse, kar je bilo v zvezi s slovesnostjo, je bilo lepo. Po pozdravu načelnika krajevnega gasilskega društva gospoda Pečarja so govorili: župan Pavle Jobst, dalje okrajni gasilski načelnik Maks Marginter, ter načelnik gasilskega oddelka iz Bač (Bekštanj) Tonder. Vsi so poudarjali velik pomen gasilstva vobče.

Kakor se pa že spodobi pri takih sloves-

Pri nas na Koroškem

Zanimivosti z letališča „Celovec-Vrbsko jezero“

Te dni je pričelo letališče „Celovec-Vrbsko jezero“ v polnem obsegu obratovati. Tako sta začeli dve letali avstrijske letalske družbe „Austria Aerlains“ (AUA) preletavati progo Celovec — München — Frankfurt.

Švedska letalska družba „Transair Sweden“ bo letos prevažala potnike iz Stokholma preko Malmöja v Celovec in tako švedske turiste pripeljala v našo deželo. Tudi letalski promet s holandskim glavnim mestom Amsterdamom bodo otvorili te dni.

V sredo, 2. junija, je pripeljala letalska družba „Capitol Airlines“, kar z dvema letaloma tipa Superconstellation potnike iz Berlina k nam na Koroško. Veličasten je bil pogled na ta dva ogromna ptiča (letali), ko sta se po pristanku na letališču postavila drug poleg drugega.

Tako je celovško letališče v teh dneh zopet zaživelo, posebno pa še ob nedeljah, ko bodo poletavala nad Celovcem in okolico tudi domača športna letala. Promet bo opravljalo 8 potniških letal, od teh pet tujih. Vozni red se bo odvijal v glavnem med 13. in 15. uro.

Poleg „BEA“ bo pripeljala angleške tu-

nostih, tudi pri naši svečanosti nismo mogli naših brhkih „botric“ pogrešati. Teh je bilo kar osem zalih mladih deklet, ki so bile vse v narodnih nošah. Nastopile so pri polaganju venca pred spomenikom padlih vojakov, dalje so deklamirale pesmi, ter bile navzoče pri blagoslovitvi novega gasilnega avtomobila. Ob tej priliki moramo naša vrla dekleta močno pohvaliti. Sedaj pa še povejmo imena teh lepih in zalih botric: Gabriel, Moser, Maier, Kofler, Labernig, Unterkircher, Fritz in Grafenauer. Za njih dejanje in nehanje pri slovesnosti pa jim kličemo: „Hvala vam, dečve, kajti do bro ste se odrezale!“

Častiti gospod župnik Kogler so v lepem in podučljivem govoru Boga prosili, da bi ta novo blagoslovljeni gasilni avtomobil v resnem primeru nikdar ne rabili.

Po končani cerkveni slovesnosti je stopila na oder brhka Ziljanka gospodična Grafenauerjeva in čestitala našemu županu Pavletu v imenu vseh gasilcev k njegovi dvajseti obletnici kot županu občine Marija na Zilji. Hkrati pa mu je v krajšem nagovoru izrekla v izbranih besedah zahvalo za vse njegovo požrtvovalno delo in skrb, ki ga je storil za blaginjo tako človekoljubne ustanove, kot je vprav gasilstvo. Ob tej priliki mu je izročila tudi lep šopek nageljnov, gospod Čemernjak pa mu je podaril sicer majhno, a lepo darilo.

Gospod župan, ki je bil vidno ganjen in iznenaden, se je v lepem govoru zahvalil gasilcem za vso pozornost pri tej nedeljski slavnosti.

Našim vrlim gasilcem pa moramo ob tej priložnosti izreči vso pohvalo, ker je svečanost tako lepo uspela, hkrati pa jim povemo, da jih bomo tudi v bodoče krepko podpirali v njih požrtvovalnem delu.

SELE

(Kar tri so zaporedoma odšle...)

Tekom enega tedna so se od nas za vselej poslovile kar tri ženske.

V nedeljo, 16. maja, je Ana Januš še bila na Bajtišah pri božji službi in prejela sv. obhajilo, nato se je udeležila šmarnic pri kapelici fatimske Gospe. V ponedeljek, 17. maja, je šla kropit umrlega oddaljenega sosedu Jurija Špičjeka, doma pripravila večerjo in nato pospravila in legla k počitku — pa za zmerom! Obstalo ji je srce in je mirno umrla. Tako je bil v sredo skupen dvojen pogreb iz Kota.

V petek, 21. maja, je po daljšem bolehanju za rakom na jetrih umrla Ana Gregorič, pd. Spodnja Hlipovčnica, stara šele 42 let. Tragična je bila usoda te rodovine. Koncem novembra 1942 je Gestapo odvedel vso družino. Strica Franceja so 29. aprila 1943 obglavili na Dunaju, mater Nežo je doletela smrt v koncentracijskem taborišču, teta

riste na Koroško tudi Družba „Charter Air Links“ iz Gatewicka pri Londonu.

Tako vidimo, da narašča pomen letališča „Celovec — Vrbsko jezero“ iz leta v leto. Letalski promet igra zmerom večjo vlogo v koroškem tujskem prometu. 20. maja je bila tudi prva poskušna vožnja z letalom tipa „Vanguard“ družbe „BEA“, ki je ugodno izpadla.

Na podlagi tega poskusnega poleta bo družba v kratkem odprla letalsko zvezo London — München — Celovec. Posadka letala „Vanguard“ se je prav ugodno izjavila o možnostih pristajanja na našem letališču.

Poleg mednarodnega letalskega prometa pa poživljajo letalski promet tudi domača športna letala. Razveseljivo je tudi dejstvo, da kaže naše prebivalstvo močno zanimanje za delovanje celovškega letališča in našega letalstva vobče.

Družba celovške letalske uprave je odprla tudi krožni letalski promet, in sicer po močno ugodnih cenah, ki se ga domače prebivalstvo kot pridno poslužuje, saj predstavljajo ti krožni poleti nepopisno doživetje ob lepem vremenu opazovati z letala krasote koroških jezer in gora ter mesta Celovca in okolice.

Marija je eno leto po vrnitvi izhiral za posledicami trpljenja in pomanjkanja. Ana pa si je le opomogla in 20 let gospodarila z očetom, po njegovi smrti pa čisto sama, dokler v boleznih ni opešala in se zatekla v oskrbo k dobri sosedki. Z njo je izumrl selški Gregoričev rod.

V ponedeljek, 24. maja, zjutraj, pa je v domu za onemogle v Celovcu preminila občinska oskrbovanka Terezija Travnik po 39 letih boleznih in dopolnjenih 63. letih. Kot dekla si je nakopala bolezen, zaradi katere je trajno pešala in hromela. Dokler je še mogla, si je z ročnimi deli krajšala čas, pomalem pa so ji odpovedale še roke, ohromela je popolnoma, se močno sključila in bila povsem navezana na postrežbo drugih. Zdaj jo je Bog rešil dolgoletnega križa boleznih. Zelela je počivati v Selah in ta želja ji je bila izpolnjena.

Naj vse tri počivajo v miru!

CELOVEC — VRBSKO JEZERO
(Motorni čoln v plamenih)

Srečo v nesreči je imel v petek preteklega tedna na Vrbskem jezeru, v tako imenovanem „Celovškem zalivu“, podjetnik motornih čolnov Hans Osset. Kmalu potem, ko se je Hans Osset odpeljal s svojim motornim čolnom, v katerem je bilo še pet potnikov, je nenadoma eksplodiral motor, in dvignil se je dva metra visok plamen v

Zlata doba te visoke šole

(Nadaljevanje s prejšnje strani)

svetovno slavo kot fizik, je iznajditelj ojačevalne elektronke, ki se po njem imenuje. Ernst Mach (1838—1916), ki je kot fizik in filozof odločilno pripravil pot relativni teoriji je tudi utemeljitelj svoje lastne filozofske šole „Machistov“.

Carl Menger (1840—1921) je početnik dunajske šole nauka o narodnem gospodarstvu.

Prof. Franc Miklošič (1813—1891) je naš veliki slovenski znanstvenik, doma iz Malega Štajerja; je utemeljitelj moderne slavistike in avtor znamenite „Primerjalne gramatike (slovnice) slovenskih jezikov.“

Erwin Schrödinger (1887—1962) je oral ledino na področju valovne mehanike in kvantne teorije in prejel leta 1933 Nobelovo nagrado.

Ignaz Semmelweis (1818—1865) je bil prvi spoznal v kontaktni infekciji (okužbi z dotikom) vzroke, tako imenovane puerperalne (poporodne) vročine; in tudi kot prvi, čeravno zasmehovan, napačno presojan in sabotiran (zlohotno oviran), preizkusil z vsemi sredstvi princip asepse (brezkužnosti).

Eduard Suez (1831—1914) je stari moj-

OBJAVA

Na Državni gimnaziji za Slovence so letos sprejemni izpiti za 1. razred 10. julija 1965 (1. dan velikih počitnic). Začetek ob 8. uri.

Prijave na naslov: Direktion des Bundesgymnasiums für Slowenen in Klagenfurt, Lerchenfeldgasse 22, ali pa ustno v pisarni.

Potrebni dokumenti: rojstni list, dokaz avstrijskega državljanstva in šolsko spričevalo, ki ga bo dobil učenec 9. julija 1965 na dosedanji šoli.

Popis učenca (Schülerbeschreibung) naj pošlje šola direktno ravnateljstvu gimnazije.

Glede sprejema v višje razrede se mora- ročje starši osebno oglašiti v šolski pisarni.

Ravnateljstvo

zrak. Posednik motornega čolna je poskušal ogenj pogasiti z gasilno pripravo, kar mu pa ni popolnoma uspelo. Na pomoč je prispel policijski motorni čoln in šele temu se je posrečilo s policijsko gasilno pripravo pogasiti ogenj. K sreči ni bil nihče od potnikov ranjen. Motorni čoln je utrpel zaradi požara veliko škodo. Ker poškodovani motorni čoln ni bil več zmožen za nadaljno vožnjo, je policijski motorni čoln odpeljal potnike na obalo. Teh pet potnikov je namreč najelo motorni čoln za krožno vožnjo po Vrbskem jezeru.

CELOVEC

(Rojstva in smrti)

Poročni urad je zabeležil meseca aprila 280 rojstev in 147 smrtnih primerov. V samem mestu Celovcu so se rodili 103 otroci, medtem ko je bilo 88 smrti; to pomeni, da je bilo 15 rojstev več kot smrti. Istočasno je bilo na poročnem uradu 58 zakonskih zvez.

POREČE (CELOVEC)

(Ni pravih podatkov o tuberkulozno bolnih)

Pred kratkim je zborovalo v Porečah Avstrijsko tuberkulozno društvo, ki ima namen raziskovati in zatirati tuberkulozo (jetiko). Bolezen tuberkuloza je namreč še danes pri nas ljudska bolezen, kajti padla je samo umrljivost, ne pa število primerov te bolezni.

Kako pa se je treba v tem primeru oprijeti stvari, pa nam je pokazalo zborovanje Avstrijskega tuberkuloznega društva.

V prvi vrsti nam je potreben zakon za zatiranje tuberkuloze na zvezni ravni, o katerem razpravljajo poklicni zdravniški strokovnjaki že šest let. Predsedništvo tega tuberkuloznega društva je in bo predlagalo k načrtom predloge, o katerih so razpravljali na tem zdravniškem zborovanju. Tu so namreč ugotovili, da pravega števila tuberkuloznih ljudi vobče nimamo, ker mnogi od teh, ki so verjetno bolni za jetiko, se nočejo podvreči prostovoljni rentgenski preiskavi.

Zborovanja se je udeležilo okoli 300 zdravnikov iz: Avstrije, Madžarske, Bolgarije, Zahodne Nemčije, Švice, Jugoslavije, Vzhodne Nemčije, Poljske in Italije. Tako je bilo to zborovanje zares na visoki mednarodni ravni.

ster geologije in paleontologije. Deloval je dolgo časa kot vodeči znanstvenik nakazujoč smer geološkega in geotektonskega raziskovanja. Najbolj znano je njegovo delo: „Die Entstehung der Alpen“ (Nastanek Alpskega gorovja).

Julius Wagner-Jauregg (1857—1940), slaven psihiater (zdravnik za duševne bolezni). V svoji zdravniški praksi je uporabljal umetno nastalo vročino (z vbrizgavanjem vročino povzročujočih klic, n. pr. malarije, ali kemičnih sredstev), tako imenovano „zdravstveno vročino“. To zdravstveno vročino je uporabljal za zatiranje, za boj proti duševnim boleznim in je bil leta 1927 odlikovan z Nobelovo nagrado.

Taka je v kratkem zgodovina slavne Dunajske univerze, čeprav bi lahko o času med 1918 in 1934 še marsikaj omembe vrednega povedali.

Po letu 1934, neprimerno bolj pa med leti 1938 in 1945, je univerza, ki je bila do tedaj zavetišče prave svobode in duhovnosti, umrla tako rekoč pri živem telesu, ali bolje: duhovno je preminila, medtem ko je telesno — kot zavod — še nadalje utripala.

O pridelovanju timijana

Timijan je dišavnica, ki se uporablja kot dodatek k juham, pečenkam in omakam, poznan pa je tudi kot zdravilna rastlina za zdravljenje dihal.

Razlikujemo dve sorti timijana: francoski ali poletni timijan in nemški ali zimski timijan. Francoski se vzgaja iz semena in je enoletna rastlina, nemški pa je trajnica, ki pa ne sme biti več kot 2—3 leta na istem mestu, ker stare rastline izgube na dišavnosti. Francoski timijan raste hitreje in bujneje, je mehak in bolj zelen, vendar celo v toplih krajih pozebe. Zimski timijan je odporen proti mrazu, daje pa nekoliko manjši pridelek.

Glede zemlje timijan ni zahtevna rastlina. Dobro uspeva na soncu in na nekoliko manj pognojeni zemlji, ki ima dovolj kalcija.

Timijan sejemo v aprilu na sončne tople setvenice.

Na setvenici rabimo 3 gr na kv. m, 100 gr na 100 kv. m pri direktni setvi na prosto. Za vzgojo sadik za 100 kvadrat. metrov zadostuje 5—10 gr. V neugodnih legah namreč sejemo timijan v poltople grede, pod steklo ali v lonce. Sejemo redko in vzdržujemo primerno vlažnost. Pri setvi na prosto timijan razredčimo. Rastline iz toplih gred posadimo v maju in juniju na gredo na razdalji 30 cm. Pri nemškem timijanu rastline prereditimo. Timijan lahko razmnožujemo tudi z delitvijo ali s podtaknjenci.

Na 1 ar damo 200—300 kg gnoja, 1—15 kg nitramonkala, 3—4 kg superfosfata in

Rak sadnega drevja

Na vejicah smo ugotovili, da jih je zelo močno napadel rak (*Nectria galligena*), ki prvenstveno napade jablane, bolj redko pa tudi hruške. Smo pa lani zvedeli tudi za hude okužbe na hruškah v naših krajih. V določenih pogojih, zlasti v težkih in vlažnih zemljah, dobro zagnojnih z dušikom ter v hladnih legah, je lahko zelo škodljiva bolezen. Na srečo dosedaj pri nas ni bila pogosta, kaže pa, da enako kot v drugih deželah postaja vse pomembnejša.

Povzročitelj bolezni je gliva, ki napada veje, vejice in debla. Na vejicah in debelih mladih dreves nastanejo na lubju pege temnejše barve; v njih tkivo odmira. Včasih lahko vidimo na pegah tudi vzporedne kroge. Ko se pega toliko razširi, da objame deblo ali vejo, se del nad njo posuši.

Na debelejših vejah in debelih opazimo

6—8 kg kalijeve soli. Če ne gnojimo z gnojem, tedaj povečamo količine gnojil za eno tretjino. Timijan mora imeti v zemlji vedno dovolj apna. Pri vseh trajnih dišavnicah je priporočljivo spomladi in po prvem rezanju gnojiti z dušikom. Pri tem ne smemo pregnojiti ali gnojiti prepozno, ker so rastline bolj občutljive za pozebo. Ob deževnem vremenu timijan lahko gnojimo z gnojnico.

Pri pospravljanju stebela timijana obrežemo pod cvetom, jih povežemo v snopiče in posušimo na zračnem mestu. Dvoletna rastlina da maja prvo rez, to je 20—25 kg na 1 ar zelene mase. Drugič režemo konec julija ali avgusta in dobimo 80—90 kg zelene mase iz enega ara. Pod ugodnimi pogoji znaša letni pridelek tudi do 150 kg zelenega timijana iz 1 ara.

značilne rakaste tvorbe. Te nastanejo kot posledica borbe med drevesom in glivico. Drevo skuša vdor glive zaježiti in zaceliti rano. Če se to posreči, dobimo odebeline, grbe ali hrge različnih oblik ali velikosti. Tedaj govorimo o zaprtem raku. Če se drevesu ne posreči zaceliti rane, tedaj vidimo značilne razbrzdane rakaste rane, pravimo jim odprti rak. Z rakastimi ranami in hrgami je dovod hranilnih snovi močno oviran, kar povzroči, da se začno poganjki sušiti, drevo hirati in se končno posuši. Na odmrlih delih rastlin se preko zime tvorijo drobne rdeče točkice — spolna plodišča glivice, v katerih so spore, ki skupaj s poletnimi sporami, ki se tvorijo na rumenkastih blazinicah, pravitako na odmrlem delu rastline, širijo bolezen naprej po nasadu.

Glivica vdre v notranjost rastline skozi neznatne ranice, ki jih povzročajo n. pr. zimska pozeba, vihar, toča, zajec, škrlup, itd. Sorte so proti raku različno odporne. Zelo dovzetne zanj so: kanadka, šampanjska reneta, ontario, zlata parmena, beli zimski kalvil, šarlamovski in še nekatere manj pomembne.

Zatirati bolezni neposredno s škropljenjem, če je bolezen že v drevesu, ni mogoče. Rakave rane je treba odžagati do zdravega lesa in sežgati, da ne širimo bolezni. Rane na debelejših vejah in debelu izrežemo z ostrim nožem in jih premažemo s cepilno smolo. Za to opravilo je najprimernejši čas spomladi, ko se rane hitro celijo. Ker pa gliva prodira tudi skozi mesta, kjer so se držali listi in plodovi, zato v zadnjem času priporočajo škropljenje z nekoliko povečano koncentracijo kalskega bakrovega pripravka (bordoška brozga, cuprablau, bakreno apno) jeseni, takoj ko odpade listje.

ZA KOKOSEREJCE:

Z njuhempšir sem najbolj zadovoljna

Pred leti sem obiskovala dvodnevni tečaj za rejo piščancev. Namen tečaja je bil razširitev pasme, zato smo dobili 50 enodnevni piščance. Imeli so 5 pasem. Rjavo in jerebičasto štajerko, leghorn, rode island in njuhempšir. Meni so dali njuhempšir pasme.

Ko so mi dorasle jarčke, so dobile vsaka svojo številko. Imela sem tablo na katero sem sproti zapisovala nesnost. Nekatere so znesle celo 240 jajc na leto. Ostale pa vse od 180 naprej.

Z nesnostjo sem letos kar zadovoljna. Imam 28 kur in dobim dnevno od 20—23 jajc, in to tedaj, ko je pritiskal mraz.

Kurnik sem pozimi razsvetljevala zvečer do 20. ure in zjutraj od 5. ure naprej po

potrebi. Ko je bilo mrzlo, sem prižigala žarnico, ker se z žarnico ogreva prostor. Če je zunaj mrzlo, so kokoši zaprte do 10. ure. Nastiljam s senenim droblom, da pridno brskajo. Pozimi jih hranim zjutraj s toplo hrano: približno 1 kg sveže kuhane krompirja zmešam z otrobi, korenjevim šrotom, ječmenovim šrotom in približno pol kg briketov dodam, povrh pa še zelenja. Pozimi jim dajem toplo vodo za pitje. Zvečer pa dobijo spet toplo ali pa nakaljeno pšenico. Navadno jim potrosim še zidnega ometa, ker je zunaj zemlja pokrita s snegom in ne najdejo nič za prebavo.

Ko se tako nasitijo raznovrstnega, me zvečer obložijo s precejšnjim številom jajc. Nesejo mi vse v zaklopnih gnezidih.

500 žag manj v Avstriji

V zadnjih petih letih je v Avstriji število žag nazadovalo od 5020 za 10 odst. na 4502, samo v zadnjem letu je nehala obratovati okoli 100 žag; tako se nadaljuje krčenje žag. Kot je razvidno iz sedaj objavljenega letnega poročila Zveze avstrijskih žagarjev za leto 1964, se je sicer proizvodnja lani proti letu 1963 povečala za 9 odst., čeprav je količina izvoza padla. Zaloge rezanega lesa so ob koncu leta dosegle 880.000 kub. metrov, to je 26 odst. več kot leto dni prej. To so največje zaloge, kar so jih zaznamovali po koncu zadnje vojne.

V letu 1964 so zrezali skupno 7 milijonov kub. metrov hlodovine, to je za 9,2 odst. več kot leta 1963. Iz tega so našagali 4,7 milijona kub. metrov rezanega lesa, to

Avstrijke rade pijejo

Vrednost alkoholnih pijač, ki so jih spili Avstrijci v lanskem letu znaša okoli 13 milijard šillingov. Gre za velikansko vsoto, ako pomislimo, da ima Avstrija slabih 7 milijonov prebivalcev in da je vsota denarja, ki jo vsako leto nakažejo v tej deželi za državno brambo kar štirikrat nižja. Alkoholizem se v Avstriji vedno bolj širi, še zlasti so zdravniki, sociologi, pa tudi državni zaskrbljeni zaradi vse večjega alkoholizma pri ženskah.

Ravnatelj psihiatrične klinike Hoff na Dunaju dr. Berber ve povedati, da število kronično alkoholiziranih žensk, ki jih zdravijo v kliniki močno narašča. Leta 1947 jih je bilo 27, leto kasneje 72, leta 1945 — 95, leta 1960 — 136, leta 1962 že 243, leta 1963 pa celo 314 in približno ravno toliko tudi lani. Značilno je, da so te ženske po večini stare 40 do 50 let in da pripadajo takojimenovani „boljši družbi“, dočim je bil alkoholizem razvit v predvojnih letih skoro izključno med ženskami najnižjih slojev. Zanimivo je tudi, da se vzpenja ženski alkoholizem vzporedno z „emancipacijo ženske“. Danes je v vsej Avstriji okrog 100.000 kronično alkoholiziranih žensk.

Glavni krivec alkoholizma med Avstrijkami ni vino, marveč likerji, in sicer v prvi vrsti slivovka, ki ji sledijo žganje, whisky in gin. Medtem ko se je poraba vina v Avstriji v poslednjih 14 letih podvojila, se je v istem razdobju poraba likerjev potrojila.

Silaža v plastičnih vrečah

Rutgers University v New Jersey je objavila sporočilo o dolgoletnih poizkusih tehnike siliranja. Cilj teh poizkusov je bilo siliranje v plastičnih vrečah.

V kovinasti obod s prostornino za 1 do 2 toni teže so dali plastično vrečo. Ta obod so postavili na primerno vozilo za traktorjem in travniškimi kombajnom. Ko je bila vreča polna zrezane silaže, so jo vrgli iz oboda in postavili vanj novo vrečo. Polno vrečo pa so neprodušno zaprli. Prednost tega siliranja je v lahkem prevozu in skladiščenju silaže. Ta sistem omogoča, da silažo krmimo tudi na pašnikih dodatno k paši in da s tem preprosto izenačimo razmerje med beljakovinami in škrobnimi enotami, kar živalim najbolj ustreza.

O stroških tega postopka še ni podatkov.

Za tiskovni sklad so darovali:

Po 30.— S: Hafner Ana, Korpiče; Wutte Barbara, Sinča ves; Jarc Jože, Cleveland —3 S;

Po 20.— S: Trechter Barbara, Dob; Ogris Franc, Vrsta ves/Zihpolje; Keuschnig Franc, Breznica; č. g. Mihor Maks, Št. Stefan/Zilja; Ivančič Franc, Podravlje; Schaunig Uršula, Potok/Bilčovs; Zankl Marija, Prešeško jezero; Krautzer Ana, Neuzing/Vorarlberg; Wastl Ana, Lovanke; Krainz Amalija, Horce/Skocijan; Amruš Franc, Steben v Podjuni; Writz Neža, Steben v Podjuni; Gregorič Alojz, Mala ves/Globasnica; Zankl Rozina, Mala ves; Krainz Matija, Libuče; Čik Alojz, Libuče; Jelen Franc, Libuče; Buchwald Hanzej, Nonča ves; Zechner Hanzej, Zvabek; č. g. Wutte Simon, Zvabek; Domej Ignac, Rinkole; Jež Katarina, Metlova; Špiler Vitus, Smarjeta/Ruda; Cikulnik Sebastijan, Smartin/Vovbre; Slugoutz Jožefa, Podgora/Ruda; Urank Franc, Encelna ves; Titz Ana, Podkanja ves.

Kordeš Blaž, Podjuna, 15.— S; Dumpelnik Hanzej, Steben v Podjuni, 12.50 S; neimenovana, Libuče, 11.—; Kordeš Stefan, Mala ves, 11.— S.

Po 10.— S: Mišč Justina, Pribla ves; Prosen Katarina, Goselna ves; Jan Helena, Št. Lipš; Rosina Matija, Metlova; Pampernik Marija, Metlova; Pörtsch Iganc, Lovanke; Martinšič Angelina, Podgrad; Smrtnik Marija, Boja ves; Wolautschnig Ana, Boja ves; neimenovana, Mala ves; Hutter Peter; Večna ves; Hutter Marica, Globasnica; Hudobnik Stefan, Nonča ves; Glantschnig Julijana, Nonča ves; Cvef Leopold, Nonča ves; Kralj Marija, Zvabek; Sabotnik Franc, Dobajna; Gregorič Johan, Podjuna; Wutte Peter, Čepiče, 8.— S.

Po 5.— S: Kučej Florijan, Kazaze; Leitoni Ana, Lovanke; Markitz Karel, Mala ves/Globasnica; Dlopst Marija, Podgora/Globasnica; Jenschatz Jožefa, Globasnica; Buchwald Franc, Nonča ves; Lodrandt Angela, Večna ves, 2.— S.

Vsem darovalcem Bog plačaj!

RAZLIČNA TRAJNOST KALIVOSTI SEMEN

Kalivost rastlin je pri različnih rastlinah zelo različna. Seme topola in vrbe propade že po nekaj tednih. Nekatere metuljnice pa lahko vzkalijo iz semena, ki je staro tudi 100 let. Seme žitaric pa zelo hitro izgubi sposobnost kaljenja.

Neki zahodnonemški strokovnjak je ugotovil, da nizka toplota podaljšuje sposobnost kaljenja. Tako je na primer seme konoplje ohranilo sposobnost kalitve 11 let, ko so to seme hranili v prostoru pri 20 stopinjah pod ničlo. V normalnih pogojih pa konopljinno seme izgubi sposobnost kalitve že po treh letih.

Koristno „podzemlje“

Prst je videti kot mrtva snov. Kljub temu pa je v živici polno življenja. Tu in tam vidimo, kako se giblje v njej kakšen črvček, hrošč ali podobna drobna živalica. Toda glavni del, najvažnejše činitelje življenja v zemlji s prostim očesom ne moremo videti, ker so mnogo predrobni. To so drobne glivice in bakterije. Z ustreznimi postopki pa lahko pod drobnogledom (mikroskopom) dokažemo, da jih je na milijone in milijarde v majhnem prgišču prsti.

Kjer ta živa bitja manjkajo, n. pr. v globljih plasteh, je zemlja mrtva. To lahko prav dobro opazujemo pri kopanju temeljev za stavbe, kjer na določenem mestu odlagamo prst iz malo večje globine. Prav tako bomo lahko opazovali prihodnje leto na številnih plazovih, ki so se utrgali letošnjo jesen, da bo preteklo precej časa, preden se bo zemeljska rana zopet z rastlinami zacelila. Vsakemu kmetu je znano, da rastline v mrtvi zemlji ne uspevajo.

Mikrobi, kot tem drobnim živim bitjem pravimo, morajo hranilne snovi tudi v kulturni zemlji šele razkrojiti — odpreti, jih spraviti v obliko, ki je rastlinam dostopna. Seveda so med glivicami in bakterijami tudi take, ki povzročajo boleznih korenin. Toda te najdejo v „delujoči, živi“ zemlji nasprotnike, ki jih uničijo. Ti nasprotniki so zelo številni zlasti v dobro gnojni zemlji. Ameriški rastlinski zdravniki so sedaj po-

Ali repa škoduje brejim kravam

Ostalo mi je še precej repe, ki smo jo pokladali kravam, dokler nam ni nekdo odsvetoval, češ da repa škoduje brejim kravam in da plod postane vodeničen.

Repa ni škodljiva, če jo pokladamo brejim in molznim kravam v zmerni količini poleg dobrega travniškega sena ali detelje, ki vsebujeta beljakovine, rudnine in vitamine. Breje živali potrebujejo predvsem beljakovine za rast ploda, ki se posebno v zadnji tretjini brejosti hitro razvija.

Repa sama po sebi nima posebne hranilne vrednosti; pokladamo jo živalim kot dietično hrano, ker pospešuje prebavo in deluje na žival osvežujoče, dokler nimamo na razpolago zelene trave. Seveda je krmilna pesa mnogo bolj izdatna.

Repo pokladajte brejim in mlečnim kravam postopno do 12 kg dnevno; pri večjih količinah dobi mleko grenak okus. Repo lahko uporabljate tudi pri vzreji prašičkov skupaj s korenjem krompirjem, mlekom in otrobi. Zaradi repe še nobena žival ni postala vodenična.

Moje moči . . .

Postati močan, nepremagljiv ter odporen proti oviram, ki zavirajo mladeniški polet do mladostnih ciljev, to je najgloblja želja mladega človeka današnje dobe. Telesne kulture niso od starih grških časov gojili v toliki meri kot danes. Saj imamo že visoke šole za telesno vzgojo in med prireditvami so najbolj obiskane prav športne prireditve. Starejši ljudje kar tožijo nad mladino češ, saj ni za nobeno resno delo več in ji gre samo še ta šport po glavi.

Koliko žrtev, naporov in odpovedi mora doprinesti športnik, če hoče doseči uspehe. Sam idealizem ga mora dvigati in neugna na vztrajnost mu more obetati uspehe. Zato si mora postaviti cilj in se vztrajno usposablja v spretnosti, ki mora biti vedno usmerjena v čimprejšnjo dosego postavljenega cilja. Vsako omahovanje mu je največji sovražnik, ki mu more v najkrajšem času uničiti vse dotedanje napore in uspehe. Saj tudi pri športu velja znano pravilo: ako kdo ne napreduje, gotovo nazaduje.

Mlad sem in bi rad mnogo dosegel s svojimi močmi. Zato bi skoraj mogel reči s svetim Pavlom, da devljem svoje telo v sužnost in se marsičemu odpovem. Posebno še, ker mi ne gre samo za to, da bi s svojimi telesnimi silami dosegel kake rekorde, marveč predvsem za to, da bi svoje telesne potrebe čisto ukrotil in jih podvrget mojemu duhu. Le tako vem, da bom potem zmogel vztrajno dosegati cilje, katere sem si sam postavil in katere mi nalaga moje krščansko prepričanje. Zares, veliko je polje mojega delokroga in visoko je poslanstvo moje mladosti med mladimi tovariši; zato bi rad svoje moči usposobil, da bi zmogel v dovršeni meri poslanstvo apostolata krščanstva.

Toda kako je v resnici? Težko mi je, a priznati moram, da še zdaleč ne zmorem toliko, kakor bi rad. Res sem včasih silno navdušen, pa to trpi le malo časa. Ogenj v meni ugasne in zopet sem povprečen človek. Kaj rad pozabim, da sem klican na apostolsko delo zopetnega pokristjanjenja delavnic, podjetij, vasi in družin. Če bi hotel res v tem kaj storiti, bi moral biti fant na mestu. Zal pa sem tak kot drugi, eden iz množice. Morda mi manjka le vztrajnosti, kajti včasih le za las manjka, da bi se izneveril, podlegel skušnjavi, zapustil svoja načela ali pa se vdal človeškemu ozirom, ki me silijo in mičejo, da bi se jim uklonil.

In vendar moram nekaj premoči, biti moram odločen, pogumen; osebnost moram biti! Telesnega poguma mi sicer ne manjka, truda se ne bojim, pri delu vztrajam, v težavah ne popuščam. Nravno-duhovno pa sem šibak. Mišice so krepke, toda volja je slaba. Toda moram se naučiti hoteti, če hočem kaj premoči. Postaviti si moram jasen cilj mojega hotenja in nikdar od njega popustiti! Neki mlad študent je imel na svoji pisalni mizi zapisano: Hoteti hočem! In res, čeprav revnih staršev je dosegel najvišje državne službe!

ZA MLADINO IN PROSVETO

Mladina gradi

To je izraz mladosti, življenja. Časi, ko je mladina „čakala“ na dediščino in se tako delila na premožne in revne, so proči. S svojimi močmi duha in telesa si ustvariti življenjsko mesto ter dokazati svoj doprinos k sožitju v blagostanju in v medsebojnem razumevanju, to je ideja, ki vedno bolj prevzema mladi rod.

Mladina zaupa v svojo zmogljivost in dobro voljo. Zgrešena je sodba, izrečena nad mladino, če ob jazzu čisto drugače raja kot je to bilo nekoč — tudi takrat so plesali — ali se izkriči ob napetih trenutkih v nogometni igri češ, kaj bo s to mladino, ki nima smisla za kaj resnega. Treba je mladim dati le priliko, da se uveljavi; treba ji je prepustiti tudi odgovornost!

Da je temu tako, dokazuje mladina iz Holandske in drugih dežel — tudi Avstrije, ki se je odzvala povabilu mednarodne organizacije „Reda zidarjev“, da prostovoljno pomaga pri reševanju stanovanjskega problema, ki še vedno obremenjuje ev-

ropske dežele. To krizo najbolj občuti mladina, ki je zrela za družinsko življenje.

Samo na Holandskem se je nad 50 tisoč mladih fantov in deklet prostovoljno javilo, da žrtvuje svoje počitnice ali svoj delovni dopust in se pridruži delovnim skupinam, ki bodo šle v inozemstvo, kjer bodo pomagali pri izgradnji stanovanjskih hiš in dobrotelnih zavodov. Poročilo „Reda zidarjev“ javlja, da bo prišlo letos v Avstrijo 40 zidarskih pomočnikov iz Holandske, ki bodo pomagali graditi Dom za pohabljenе otroke v dunajskem Kaas-grabnu.

Doslej je bila Avstrija deležna 15 odst. vseh prostovoljcev „Reda zidarjev“, ki so prostovoljno darovali svoje delo in čas odih. Iz Avstrije pa je sodelovalo pri tej mednarodni akciji le 3 odst. Vendar pa so izgledi za letos mnogo boljši. Avstrijska sekcija „Reda zidarjev“ se je obvezala, da pošlje dvanajst skupin v Francijo, Belgijo, Nemčijo in Italijo. Da bo to obljubo mogoče izpolniti, primanjkuje še 38 fantov in deklet ter zidarski duhovnik.

IZ FILMSKEGA SVETA

V ZDA SI JE FILM OPOMOGEL

Pred nekaj leti je doživljala filmska industrija v ZDA precejšnjo krizo in evropski film ji je postal resen konkurent. Hollywood je skoraj zgubil svoj blesk: postati hollywoodski igralec ni bila nobena posebnost. Toda Amerikanci znajo čuvati svoje pozicije tudi v filmu. Temeljito so preusmerili svoj filmski program in uspeh ni izostal. To dokazuje dobiček, ki je v zadnjem letu močno narastel, kar je zanesljiv barometer položaja. Največji ameriški filmski podjetji: Fox in Paramount sta priznali, da sta letos (v istem razdobju kot lansko leto) ugotovili podvojen gmotni uspeh. Zlasti Fox je v primeri z lanskimi 900 tisoč dolarjev čistega dobička v prvem četrtletju dosegel že skoro tri milijone dolarjev.

„BONDIZEM“ JE NEVAREN

Tudi mi smo že poročali o filmih Jamesa Bonda, ki postajajo nekak filmski šlager v zadnjih letih. Na pol uradni vatikanski list „Osservatore romano“ je podal svoje mnenje o tem najnovejšem pojavu v filmskem svetu. List pravi, da pomenijo filmi Bonda „nevarno mešanico nasilnosti, prostaštva, sadizma in spolnosti“. Igralec Sean Conne-

ry, ki je igral vlogo Jamesa Bonda, je izjavil, da te vloge ne sprejme več. Celo Fleming sam, ki je ustvaril tip James-Bonda, je uvidel, da postaja pokret „Bondizma“ vse drugo, kot je sam predvideval. Ob tem pojavu je namreč nastala cela vrsta novih problemov: bondizem, bontologija, bondomanija in bondokriticizem.

NESMRTNI TARZAN

Med mladinskimi filmi je zelo znan „Tarzan in . . .“ Saj jih je cela vrsta, ki opisujejo doživljanje tega junaka pragozda v boju z naravo in divjimi živalmi. Silna domišljija, napetost prizorov, moralna neoporečnost in naravna slikovitost filmskega dogajanja je zares privlačna ter tudi starejšim nudi prijeten užitek.

Že 47 let vrtijo filme o Tarzanu, katerega je igralo že 13 filmskih igralcev. Tarzan XIV., kot imenujejo najnovejšega igralca Tarzana, nekdanjega nogometaša Mike Henryja, napovedujejo, da bo vreden naslednik svojih bogatih prednikov. Dosedaj je namreč še vsak „Tarzan“ zelo obogatel. Ti filmi so namreč zelo dobro obiskani. Nobeden še ni doživel deficita. Računajo, da so ti filmi producentom prinesli nad 750 milijonov do-

tresoč se roko je dvignil kozarec k ustom in ga izpraznil.

Smith si je ponovno prižgal pipo. Spet je jel korakati po sobi. Oči so mu kar gorele.

„Ali bi bilo možno spraviti Mrs. Weymouthovo ven iz hiše še pred nočjo? Na primer k vam?“ je vprašal menadoma.

Weymouth ga je začudeno pogledal.

„Videti je, da je zelo slaba,“ je odgovoril. Ozrl se je vame. „Morda bi doktor Petrie izrazil svoje mišljenje.“

„Pridem in si jo ogledam,“ sem rekel.

„Toda, kaj misliš ti, Smith?“

„Jaz hočem slišati tisto trkanje!“ je rekel odločno. „Vendar ne bi hotel, da bi me kakor koli ovirala prisotnost bolnice, če bi se mi zdelo primerno, kaj ukreniti.“

„V vsakem primeru nam bo njeno stanje dopustilo, da ji dam uspavalno sredstvo,“ sem predlagal. „To bi nam pomagalo iz zagate.“

„Dobro!“ je zaklical Smith. Bil je močno razburjen. „Zanesem se nate, Petrie, da kaj ukreneš. Mr. Weymouth“ — obrnil se je k najinemu gostu — „drevi pridem k vam, najpozneje opolnoči.“

Weymouthu je bilo videti, da si je zelo oddahnil. Rekel sem mu, naj počaka, dokler ne pripravim pijače za bolnico. Ko je odšel, sem dejal:

„Kaj po tvojem mnenju, Smith, pomeni tisto trkanje?“

Potrkal je s pipo ob mrežo ognjišča in jo začel iznova polniti.

„Ne smem ti povedati, na kaj upam, Petrie,“ je odvrnil — „niti ne, česa se bojim.“

Otroški kotiček

Kaj je boljše?

Boljša je pamet nego žamet.
Boljša prva zamera od druge.
Boljša bobova slama nego prazne jashi.
Boljši črn kos kruha nego prazna torba.
Boljši je vinar pravičen nego zlat krivičen.
Boljša kratka sprava nego dolga pravda.
Boljši je dober sosed nego deset stricev.
Boljša je žlica soka v miru nego polna miza jedi v prepiru.

Dober računar

V prvem razredu računajo.
Mihecu srček burno utriplje.
Vsak čas bo prišla vrsta nanj.
Ali bo tudi on znal? — Mihec bi se nadeval rad izkazal, da zna.
Tedaj ga pokliče učiteljica: „Mihec, dobro poslušaj, tvoj stric pride na obisk in ti prinese lepega zajčka; drugi dan pa pride teta in ti prinese tri zajčke, koliko zajčkov imaš naposled?“

Mihec je ves srečen; saj je ta naloga tako lahka. Veselo zakliče: „Imel bom pet zajčkov!“

„Mihec, nisi pazil, še enkrat poslušaj, stric ti dá enega zajčka, teta pa tri, koliko zajčkov boš imel potem?“

„Pet,“ trdi Mihec.

„Ne bo držalo,“ se jezi učiteljica. „Ali je ena in tri pet?“

„O ne,“ dé Mihec, „ampak jaz imam že enega zajca in, če mi stric in teta prineseta še štiri, jih bom imel pet!“

M. B.

larjev. V Kairu obstoji kino, ki že trideset let kaže samo Tarzanove filme.

Po vsem svetu je znan Tarzan in predstavljajo ga ne le v afriških džunglah, kot je to prvotno bilo, temveč ga „predstavljajo“ tudi v Aziji in Ameriki. Tarzan XIV. nastopa v pragozdovih Mehike.

ALI VESTE . . .

da je Amerikanec Robert Seger imel najdaljši spanec, ko je leta 1943 ob neki nezgodi zaspal in se ni prebudil do svoje smrti leta 1952.

da je napisal najdaljše zaljubljeno pismo neki slikar Marcel Leclure, ki je svoji Magdalenini leta 1875 v svojem pismu 1,875.000-krat zapisal: „Jaz Te ljubim“.

da je največja lokomotiva „Big Boy“, ki vozi po gorovju države Wyoming v ZDA.

Tisti, ki je trkal

Mrak je naju zagrinjal, ko sva stopala proti Maple Cottageu. Smith je očitno kazal veliko zanimanje za pokrajino. Visok, starinski zid je mejil cesto, po kateri sva precej časa hodila. Nazadnje je prišel zid v razpadajočo ograjo. Ko sva prispela do neke odprtine v ograji, je prijatelj pogledal skoznjo.

„Tu je zelo obsežno zemljišče,“ je pojasnjeval, „na eni strani je poraslo z drevjem, medtem ko je niže doli videti neki ribnik.“ Cesta je bila tiha in razločno sva zaslišala korake — brez dvoma — bližajčega stražnika. Smith je še vedno kukal skozi okno v ograji, dokler ni prišel do naju redar. Potem je vprašal:

„Ali se to zemljišče razprostira do vasi?“ Stražnik se je takoj ustavil in je bil videti pripravljen za pomenek; s palci za svojim opasčem je stal pred nama.

„Da, sir. Pravijo, da bodo tu skoz speljali tri nove ceste med tem mestom in onim gričem.“

„Tu mora biti kaj primerno lovišče za postopače?“

„Videl sem sumljive nepridiprave. Toda po mraku lahko spravite noter vso armado, pa ne bodo nikogar našli.“

„Ali so v hišah tam zadaj kaj pogosti vlomilci?“

„Oh ne. V teh krajih se najrajši zabavajo s tem, da izmikajo hlebce kruha in steklenice z mlekom, ko jih donašalci prinesejo. Prav v zadnjem času je bilo dosti takih primerov. Moj tovariš, ki me zamenja, je dobil posebna povelja, da z vso pozornost-

RKIMINALNI ROMAN

Prevedel:
AVGUST PETRIŠIČ

35. NADALJEVANJE

SKRIVNOST

dr. Fu-Mančuja

Weymouth je vstopil; bil je velik in rdečeličen in je v mnogih ozirih bil podoben bratu, a v drugih mu spet ni bil. Zdaj je bil v svoji črni obleki kaj mrka prikazen; in v njegovih modrih očeh sem čital udušen strah.

„Mr. Smith,“ je začel, „nekaj pošastnega se dogaja pri nas.“

Smith je porinil velik naslanjač naprej. „Sedite, Mr. Weymouth,“ je rekel. „Veste, da nisem čisto presenečen. Sicer vas pa poslušam. Kaj se je zgodilo?“

Weymouth je vzel iz škatlice cigareto, ki sem mu jo ponudil, in si nalil kozarec whiskyja. Roka mu ni bila čisto mirna.

„Tisto trkanje,“ je razlagal, „se je zadnjo noč, potem ko ste vi bili tam, spet oglasilo in moja žena je čutila, da ne bi mogla sama prebiti tam še ene noči . . .“

„Ali je pogledala skozi okno?“ sem vprašal.

„Ne, gospod doktor, bala se je. Toda jaz sem prebil zadnjo noč spodaj v sobi — in pogledal sem ven!“

Popil je požirek whiskyja. Nayland Smith, ki je za ugaslo pipo v roki sedel na robu mize, ga je pozorno gledal.

„Priznati moram, da nisem takoj pogledal ven,“ je spet povzel Weymouth. „Bilo

je nekaj tako groznega v tistem trkanju — trkanju — v smrtni tišini noči. Mislim sem — glas se mu je tresel — „na ubogege Jacka, ki leži nekje v blatu reke — in, oh, moj Bog, prevzelo me je, ko da je bil Jack tisti, ki je trkal — in nisem si drznil misliti, kakšen je!“

Naslonil se je naprej z brado v roki. Nekaj trenutkov smo vsi molčali.

„Vem, da sem se bal,“ je hripavo nadaljeval. „Toda ko je moja žena prišla do stopnišča in mi zašepetala: „Spet je tu! Kaj za božjo voljo neki je?“ — sem poskočil, da bi odpahnil vrata. Trkanje je prenehalo. Vse je bilo čisto tiho. Slišal sem Mary — njegovo vdovo — ki je zgoraj ihtela, nič drugega. Polagoma sem odprl vrata.“

Spet se je ustavil, se odkašljal in potem nadaljeval:

„Bila je jasna noč in nikjer ni bilo žive duše. Toda nekje spodaj ob drevoredu sem začul neko strašno stokanje! Postajalo je čedalje slabotnejše. Potem pa — lahko bi bil prisegel, sem slišal nekoga, ki se je smejal! Živci so se mi do skrajnosti napeli in spet sem zaprl vrata.“

Pripovedovanje tega čudnega doživljanja je v njem iznova zbudilo nekoliko naravnega strahu, ki ga je prestal. Z nemirno,

P ∞ I ∞ S ∞ A ∞ N ∞ O B ∞ R ∞ A ∞ N ∞ J ∞ E

FRANC BUCHWALD:

Naš ujec

V naši mladosti — danes bi rekli, da smo takrat živeli v revščini — nam ni bilo sile, saj nam ni manjkalo trdega kruha. Za denar nam niso kupovali igrač, kljub temu pa v naši mladosti ni manjkalo lepih trenutkov, rekli bi sončnih žarkov. Eden od teh so bili naš ujec. Bili so očetov brat. Oba sta se od časa do časa obiskovala in čeravno sta stanovala kake pol ure narazen, so nas oče pobasali na kramec, štiporamo.

Tako smo dobili prve stike z ujemcem in njih ženo. To pa nismo imenovali teta, marveč »matič«. Taka je bila namreč takrat navada. V tistih časih, ko sem bil še otrok, še stric in teta nista bila tako poceni naslova kot danes. Če smo prišli v nedeljo popoldan z očetom k uju v vas, je bilo to za nas zmerom močno doživetje. Imeli so tam skorajda celo leto jabolka. Pri nas doma pa so oče zasajali šele prva drevesa.

Ujec so prinesli mošta, potem so odprli miznico in vzeli iz nje lep pečen kruh. Z vidnim veseljem in notranjim zadovoljstvom so pravili, da je kruh iz »jarce«, jara rž (pomladanska rž) in bili Bogu hvaležni, da je tako dobro obrodila. Ni bilo obiska, ne da bi pregledovala sadovnjak. Vsa potrta pa sta stala ob drevesu, če ga je polomil sneg.

Vsega tega, seveda mi otroci nismo mogli razumeti; in šele čez dolga leta, ko smo bili že mladeniči, smo jima »odpustili tiste dolgočasne« pogovore o sadovnjaku in podobno. Bolj pa nas je zanimala materina (tčina) skrinja, pa tudi jedilni omari. V prvi so bile lepe podobice in še marsikaj zanimivega. Tisto podobico pa od »gnadlovega« (milostnega) oltarja iz Marijinega Celja so sicer pokazali, iz rok pa je niso dali.

Ko smo bili že odrasli so nam zaupali še dve skrivnosti iz njih skrinje. S svetim spoštovanjem so vzeli iz nje židane rute in jih razkazovali, take s franžami, pa tudi brez njih. Ko so si odeli eno izmed najlepših okoli ramen, so pripovedovali o doživljajih mladostnih dni, mi pa jih seveda nikakor nismo mogli razumeti. Kdaj pa je še mladina prav razumela starejši rod?

Drugo, kar so čuvali kot punčico v očesu, je bil šop s svinčnikom popisanih že orumenelih listov, na katerih je bilo natančno in na različne načine napisano, kako se mora zagovarjati kačji pik, urak (urok) protin (revmo) in še celo vrsto očesnih in drugih nadlog. V tej zadevi si nismo bili preveč edini: »Seveda, kdor nič ne veruje, temu ne pomaga nič« so rekli »matič« in spoštljivo shranili tiste dragocene liste. Zanimivo pri tem

pa je bilo, četudi niso znali brati niti ene besedice, da so prav točno razločevali za katero bolezen je bil ta ali oni list.

Še pred neko stvarjo smo imeli veliko spoštovanje. Bila je to ona s suhimi hruškami, orehi in jabolki polna slamnica. V kolikor je že prej nismo izpraznili, so jo mati prinesli — ko smo odhajali — za nami na dvorišče in vtaknili njeno vsebino v naše žepe. Prihodnjič pa je bila zopet polna. Nekoč pa sva šla z bratom »otepat« (tepežkat), in ker nič nisva imela s seboj so nama dali kar vrečo zraven. To je bil doživljaj, ko sva jo zvečer praznila.

Zopet drugič sva morala iti z bratom v zelo težavni zadevi k temu našemu uju. Prosila sva jih, če bi šli nama za birnanskega bōtra. Doma pa so naju že starši naučili, da jih morava lepo prositi. Že samo to ni lahka reč. Čim bliže sva bila ujevemu domu, tem počasneje sva hodila. Dolgo sva iskala ugodne prilike in hodila kot mačka okrog vrele kaše, preden sva izustila uju najino željo. Ker pa sem bil starejši, sem moral jaz začeti. Oni pa so nas malo skušali, češ da so že bolj stari in pa »ruse« (brado in brke) da imajo. Ne vem, kakšen dober duh nama je vdahnil misel in sva rekla, da jih bova kljub temu rada imela. To jim je bilo tako všeč, da so sedli k nama in naju vzeli med kolena, pa tudi nič niso vedeli kaj reči. Jaz sem se ojunal in dejal: »Ujec, vi imate nekako mokro v očeh!« Tedaj so se zavledli in si obrisali s plavo pikasto ruto solze.

Led je bil prebit in pogovor se je sukal, o birni in podobno. Takrat so bili še birnanski darovi precej skromni. V ospredju še ni bila ura ali celo moped, kot je to v današnjih časih običaj. Vendar so prinesli »gotej« (boter) na dan birne veliko stekle-

OTON ZUPANČIČ:

Zlata jutra

Zlata jutra in zarij šumēči slapovi,
rosa, razlita vsak dan v krasoti novi,
ptica, v zelenih labirintih doma,
ptica skrita v jasni lazur neba ...

Jezer blesk, odblesk nebeškega morja,
tiho v brezbrežje valujoča obzorja —
kamor v vesoljstvo si vrgel svetlo oko,
biserni krogi, vse dalje in dalje se popno,

nico doma pripravljene medicce, v dar pa še eno ovco, pozneje pa bi dobila zraven še panj čebel, če bi obljubila, da bova zgradila čebelnjak.

Bolj ko smo doraščali, bolj smo odkrivali nove vrline in čednosti našega ujca. Znali so samo za silo brati, pa so imeli, kljub temu kot malokje, krasno, častljivo knjižnico. Bili so zelo ponosni nanjo. Hudo so zamerili, če si je kdo njigo izposodil, pa je ni vrnil. Rajši bi utrpeli polovnjak (sod) mošta.

Naš ujec niso bili politično nastrojani, zraven tega pa še skorajda nepismeni. A, če se je bilo treba, na primer ob volitvah odločiti za kako stranko, tedaj so se taki veterinjaki, ki so danes to jutri drugo, zastoj zaletavali ob nje. Če bi jim sedanji politični apostoli hoteli dopovedati, da jim dajo rento, bi odprli svojo težko roko in rekli: »Renta zraste na temle (na žuljih)!« In še dodali: »Jaz pa ostanem to kar sem!«

In še eno odlično lastnost smo sčasoma zasledili na tej pristni kmečki grči. Ono lepo slovensko gostoljubje, ki dandanes na žalost tako gine. Imeli so zares preprosto stanovanje z zidom (odprtimi ognjiščem), a vsak, ki ga je pot zanesla tod mimo, je rad zavil noter. Tam je dobil vrč mošta in prijazno besedo. Takole so ga sprejeli: »Bog te sprimi.« Kako je bilo to lepo. In priznati moram danes, da smo ga še vse premalo cenili in spoštovali. Ko se je gost malo pokrepčal, so ga pospremili še do lese in dodali: »Pa oglasi se šel!«

O našem uju bi lahko rekeli, da so bili v pravem pomenu besede kulture, izobražen človek, četudi niso imeli šol. In v tistih časih je bilo tako, da so oče prenesli vse svoje nauke, svojo srčno kulturo na sina in mati na hčerko in to tudi v sebi obdržali; in tako je šlo iz roda v rod.

Ko bi nam dandanes dalo javno mnenje, televizija, radio in kino to, kar so nam poglagali v srce in dušo naši nepismeni očetje, matere in ljudje vobče, bi nam gotovo dali in nudili več, kakor pa vse civilizacijske dobrine.

se srečujejo s krogi duš izbranih,
k tebi poslani so od obal neznanih,
s tvojimi krogi se bratsko poljubljajo,
v tvoje kroge se tajno izgublajo ...

Vse je v tebi, v tvojo dušo se lije
večnost brez konca; njene harmonije —
stoj in nagni pobožno nādnje uho —
žarovite ti skozi prsi derō.

MIA JERTZ:

Če moški darujejo

Lena je bila tako lepa, da bi v antični dobi brez dvoma sprožila drugo trojansko svetovno vojno.

Na srečo pa je ona živila v 20. stoletju in je zategadelj raznetila le strasti nekega gospoda, po imenu Herbert. Tako je ta gospod Herbert podaril Leni za njen rojstni dan papigo. Daroval ji je tristoletno papigo, ki je s tristoletno nesramnostjo namenoma gledala cinično v Lenino obličje.

„Ne morem trpeti te papige,“ je tarnala Lena, deset dni po svojem rojstnem dnevu svoji prijateljici Gizeli.

„Prvič me gleda, kot bi hotela reči: „Lena je doof“. Drugič kraka le portugalski, tako da je nič, prav nič ne razumem. Tretjič so papige v sobi opremljene s pohištvom sploh nekaj nemogočega. In četrtič so mi papige, po pravici povedano, prav nesimpatične.“

„No, potem pa vendar reci to Herbertu“, je menila Gizela.

„To ni tako enostavno,“ je rekla preudarno Lena, „in tudi nočem, da bi bil Herbert zaradi tega užaljen. Kvečjemu bi lahko Herbertu dejala, da mi je ptič tako prirastel k srcu in da zmerom jokam, ker govori samo portugalski. Jaz pa tega jezika ne razumem niti besedice.“

„Odlična ideja,“ jo je pohvalila Gizela. „Herbert bo gotovo vzel papigo nazaj in ti v zameno zanjo podaril krzveno jopo. Saj imajo moške v takih zadevah dobre domisleke. Še vesela si lahko, da ti Herbert ni podaril kakega dvojnega orla.“

Nekaj tednov pozneje je srečala Gizela zopet svojo prijateljico Leno. Gizela je takoj opazila, da je njena prijateljica zmedena, prav tako kot tista žena, ki je zadela samo šest pravih postavk v loteriji, pri kateri pa je vprav sedaj dobila le 23 Mark.

„No, kaj pa ti je,“ je vprašala Gizela. „Reci mi, ali imaš še papigo?“

„Da, imam jo še zmerom,“ je mrmrala Lena.

„Ali nisi Herbertu rekla, da govori papiga samo po portugalsko in da ti ne razumeš niti besedice?“

„Rekla sem mu,“ je odvrnila Lena. „Ali nisi rekla Herbertu, da te papiga spravi zmerom v jok in da se nikakor ne moreš zabavati z njo?“

„Tudi to sem mu rekla,“ je šepetala Lena.

„No, in,“ je vprašala prijateljica. „Kaj pa je nato napravil Herbert?“

Lena se je odurno zasmejala.

„Herbert?“ je dejala zagrenjeno.

„Herbert mi je podaril nato jezikovno knjigo v portugalsčini.“

Prevedel B.

jo zjutraj straži!“ Mož se je zarezal. „Sicer pa me bi bilo kaj prida, tudi če bi koga ujel!“

„Ne,“ je rekel Smith raztreseno, „mogoče ne. Vaša služba mora biti precej topla v tem letnem času, kajne! Lahko noč!“

„Lahko noč, sir,“ je odgovoril stražnik, ki je stisnil sprejeti napitek v žep, „pa lepa hvala!“ Smith je nekaj časa gledal za njim in se zamišljeno vlekkel za uhelj.

„Morda bi pa bilo kaj prida, navsezadnje,“ je zamrmral. „Pojdiva, Petrie!“ Nobe ne besede ni več izpregovoril, dokler nisva obstala pri durih v Maple Cottageu. Tam je stal moški v navadni obleki, ki je očitno pričakoval Smitha. Dotaknil se je klobuka.

„Ali ste našli primerno skrivališče?“ je nemudoma vprašal moj prijatelj.

„Da, sir,“ je bil odgovor. „Moj tovariš Kent je zdaj tam. Opazili boste, da ga ni moči od tod videti.“

„Res je,“ je pritrdil Smith, ko se je ozrl naokrog. „Kje pa je?“

„Zadaj za razbitim zidom,“ je pojasnil mož in pokazal z roko. „Skozi tistile bršljan se dobro vidijo hišna vrata.“

„V redu. Bodite budni! Ako pride kak sel zame, ga ne zadržujte, razumete? Nihče nas ne sme motiti. Sla boste že spoznali, ker bo eden izmed vaših tovarišev. Ko pride, skoviknite trikrat močno ko soval!“ Odšla sva do praga hiše. Na Smithovo zvočenje se je pojavil James Weymouth, ki mu je bilo videti, da mu je najin prihod odvalil kamen s srca.

„Najprej,“ je dejal prijatelj kratko, „je najbolje, da skočiš gor in si pogledaš bol-

nico.“ Šel sem torej za Weymouthom po stopnicah in njegova žena me je peljala v majhno, čedno spalnico, kjer je ležala ble-da, od boli strta ženska.

„Ali ste ji dali pijačo, kakor sem naročil?“ sem vprašal.

Žena Jamesa Weymoutha je prikimala. Bila je prijazna ženska, ki ji je bojazen prav tako zrla iz rjavih oči kakor njenemu možu iz modrih. Bolnica je trdno spala. Šepetaje sem dal nekaj navodil zvesti strežnici in se potem podal v sprejemnico. Bila je topla noč in Weymouth je sedel ob oknu ter kadil pipo. Slaba svetloba svetilke, ki je bila na mizi, ga je napravila skoraj neverjetno bratu podobnega — za hipec sem obstal ob vznožju stopnic in skoraj nisem mogel verjeti. Potem je obličje v celoti okrenil proti meni in privid je zginil.

„Ali menite, gospod doktor, da se lahko prebudi?“ je vprašal.

„Mislim, da ne,“ sem odgovoril.

Nayland Smith je stal na preprogi pred ognjiščem in v svoji živčni nemirnosti stopical z ene noge na drugo. Vsa soba je bila polna dima, zakaj tudi on je kadil. Kajenje je nalezljivo in tako sem si tudi jaz prižgal cigareto, ko sem se usedel v naslanjač. Za to pusto, nočno stražo sem se bil pripravil s svežnjem raznih beležk, zvezkom in naliivnim peresom. Uredil sem si vse, da nadaljujem svoje poročilo o Fu-Mančuju.

Tišina se je razprostrela okoli Maple Cottagea. Razen lahnega šelestenja cedar zunaj in Smithovega večnega prižiganja vžigalic me ni nič motilo pri delu. Vendar pa sem slabo napredoval. Ko je Smith že de-

vetič in desetič izpraznil svojo pipo na ognjišče, se je v kuhinji oglasila ura s kavico.

„Dve,“ je dejal James Weymouth.

Pustil sem svoje pisanje in spravl pisalne potreščine v torbo, ki sem jo imel s seboj. Weymouth je privil v svetilki stenj, ki se je pričel kaditi. Po prstih sem odšel do stopnic in potihoma gor do sobe, kjer je bila bolnica. Vse je bilo tiho in Mrs. Weymouthova mi je zašepetala, da bolnica trdno spi. Vrnil sem se dol in našel Smitha, da je po svoji stari navadi razburjeno korakal po sobi, kar je bilo zmerom znak, da se bliža kaj nenavadnega. Ob četrt na tri je vetrič čisto ponehal in okrog nas je zavlada taka tišina, da si je ne bi nikoli mogel misliti tako blizu vedno šumnega Londona. Celo dihanje Weymouthovo sem lahko slišal. Sedel je ob oknu in gledal ven v temne sence pod cedrami. Smith je končal obhod in stal spet čisto tiho pri ognjišču. Poslušal je! Sicer pa ne dvomim, da smo vsi poslušali.

Rahel šum je pretrgal to izrazito tišino; prišel je od vaše ceste. Bil je le nerazločen in kratkotrajen šum, po katerem je nastopila za to tem večja tišina. Smith je bil že nekaj minut prej utrnil svetilko. V temi sem slišal, kako je močno z zobmi hlapnil.

Zdajci se je čisto razločno oglasilo trikratno skovikanje sove.

Vedel sem, da je to pomenilo, da je prišel sel; toda od kod je prišel in kakšne vesti je prinašal, mi ni bilo znano. Prijatelj je načrtil so mi bili nerazumljivi; tudi ga nisem nadlegoval, da bi mi dal kako po-

jasnilo glede teh, ker sem vedel, da je bil ves napet in malce razdražene volje, ki se ga je pollaščala v časih negotovosti — ko je dvomil v smotnost svojega početja in pravilnost svojih domnev. Toda ni se ganil.

Zelo tiho sem slišal, da je ura udarila pol. Spet je rahla sapica zavela skozi vejevje. Veter je moral spremeniti smer, sem si mislil, ker prejšnjega udarca ure nisem slišal.

Kaj kmalu za udarci ure se je oglasil drug glas — glas, ki smo se ga vsi nadejali in nanj čakali — toda ko smo ga začuli, mislim, se nihče ni mogel popolnoma obvladati.

„Moj Bog!“ je zastokal Weymouth — toda mi zapustil svojega mesta ob oknu

„Petrie, pojdi z menoj!“ je velel Smith.

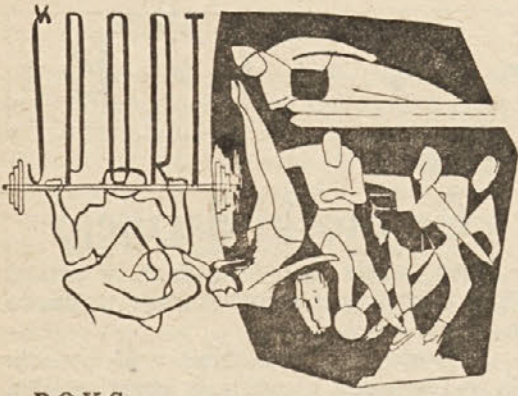
Vem, da sem bil zelo blede. Mislim, da sem zakričal, ko sem padel nazaj in se umaknil s sklenjenimi rokami pred tistim, kar je stalo na pragu.

Bila je divja, zanemarljiva postava, ki je imela razmršeno brado in grozno strmeče, srepe oči. Z rokami je oprijemala zdaj lase, zdaj brado, potem spet se je grabila za usta. Nikalka mesečina ni padala na poteze tega nezemeljskega obiskovalca, toda, četudi je bila razsvetljava slaba, smo lahko videli blesteče se zobe — in divje, srepe oči.

Pričela se je smejeti — izbruh za izbruhom je vrešče in odurno zvenel v noč.

Se nikdar nisem kaj tako groznega slišal. Odrevenel sem od groze, ki jo je vzbu-jalo tisto smejanje.

(Nadaljevanje prihodnjič)

BOKS

CLAY PONOVO NA SVETOVNEM PRESTOLU

Cassius Clay, mogoče najbolj presenetljivi bokser teške kategorije vseh časov, je ohranil svoj svetovni naslov s tem, da je zadal tekmeču Sonnyju Listonu najhitrejši k. o. (knockout, izg. nokaut = odločilni udarec v boksarskem boju), kar jih pozna zgodovina prvenstev teške kategorije. Dvoboj je trajal le eno minuto. Ta hiter konec boja je sprožil val protestov in že ob koncu dvoboja so razočarani gledalci zahtevali preiskavo.

Kaj se je pravzaprav zgodilo?

Cassius Clay je že v prvi rundi silovito zadel s kratkim udarcem z desnico Listona, ki se je zgrudil na tla in obležal, dokler ni udarec na gong prekinil srečanje, ki bi moralo trajati 15 rund. Medtem ko je ležal Liston vznak, je Clay kričal nad njim, naj vstane. Bivši svetovni prvak Walcott, ki je bil glavni sodnik, je pospremil Clayja v njegov kot, medtem ko je uradni časomerilec

poglejte sedaj ta udarec z desnico. „Je to najhitrejši udarec, ki ga ima katerikoli bokser na svetu!“ je še navdušeno pripomnil temnopolti pripadnik „črnih muslimanov“.

Tako je ta dvoboj, ki je bil brezdvoma eden najbolj komentiranih prvenstev za svetovno krono, postal tudi najkrajši v zgodovini boksa. Težko je vzeti resno ta dvoboj, ker po mnenju večine opazovalcev Liston ni bil tak, da bi lahko obležal toliko časa na tleh. In vendar je tik pred dvobojem kazalo, da bo to srečanje eno najbolj vročih in da se bosta boksarja borila do skrajnosti.

Mnogi so mnenja, da je to največja goljufija, drugi pa in med temi je tudi vprav bivši svetovni prvak Floyd Patterson, so prepričani, da se je Clayu posrečil udarec, ki bi spraval na tla tudi najbolj pripravljene boksarja.

NOGOMET

MILANSKI „INTER“ OSVOJIL POKAL EVROPSKIH PRVAČOV

Ljubljenci nogometa so imeli pretekli teden priliko gledati v televiziji še en zanimiv športni dogodek, in sicer je bila to nogometna tekma za pokal evropskih prvačkov med italijanskim moštvom „Inter“ iz Milana in portugalskim prvakom „Benfica“ iz Lizbone.

Tekma, ki je večji del potekala v dežju in po skrajno razmočenem igrišču, ni mogla biti na taki višini, kot so jo gledalci pričakovali. Inter je sicer zmagal, vendar je ta uspeh bolj sad sreče kot pa zaslug milanskih igralcev. Blatno igrišče ni dovoljevalo italijanskim igralcem, da bi se po-

služevali že večkrat preizkušene taktike skrajne obrambe z nepričakovanimi protinapadi. Zaradi tega je igra Benfice prišla bolj do izraza in so gostje dolgo prevladovali ter večkrat oblegali italijanski gol.

Italijani so večkrat prešli v napad in ker obramba lizbonskega moštva ni bila tako utrjena, so se lahko tudi nevarno približali sicer zmerom budnemu portugalskemu golmanu. V 43. minuti je Corso (Inter) pripravil napad in podal žogo Mazzoli (Inter), ta jo je pa, ko se je približal голу, silovito poslal naprej. Golman Benfice je sicer žogo ujel, a mu je ušla iz rok, ker je bila spolzka in se zakotalila preko črte in prinesla Interju toliko zaželeni gol.

V drugem polčasu so izgubili Portugalci kmalu svojega golmana. Ta je moral zaradi poškodbe z igrišča. Njegovo mesto je zavzel Germano (Benfica), ki pa ni bil nikoli v nevarnosti, kajti Benfica je sedaj, čeprav z desetimi igralci stiskala moštvo Interja in poskušala izenačiti, kar pa se jim na žalost ni posrečilo. Poznavalci nogometa so lahko videli, da je bila napaka Benfice v tem, ker so igrali preveč na široko. Sicer pa mislim, da so naši gledalci bolj želeli zmago simpatičnim Portugalcem, ki jih je zares spremljala pri tej tekmi smola. Da je Benfice imela zares premoč, dokazuje tudi število kotov: in sicer 9:2 (4:1) za Benfice.

Tako je pokal ostal v rokah Interja, ki se bo moral spoprijeti za svetovni pokal z moštvom Independiente iz Argentine.

KNJIGARNA DRUŽBE SV. MOHORJA V CELOVCU

priporoča naslednje knjige:

K. Mauser, **Vetrinjsko polje**. Spominske misli s slikami, broširano, 8.— šil.

St. Pleško, **Mimo smrti v svobodo**, 262 strani, broširano, 30.— šil. (Le nekaj izvodov je še na razpolago!)

St. Pleško, **Svoboda v razvalinah** (Turjak-Kočevec-Grčarice), 162 strani, 25.— šil.

M. Škerbec, **Krivda rdeče fronte, II. del**, 192 strani, broširano, 18.— šil.

M. Škerbec, **Krivda rdeče fronte, III. del**, 92 strani, broširano, 12.— šil.

Zbornik Svobodne Slovenije 1965, iz Argentine, 368 strani, 120.— šil. Na razpolago je tudi še nekaj izvodov prejšnjih letnikov Zbornika ter pesnitve Jeremija Kalina, **Črna maša za pobite Slovence**.

Vozni red

novega železniškega postajališča SMIHTEL NAD PLIBERKOM

V nedeljo, dne 30. maja t. l., je bilo predano prometu že tako dolgo zaželeno novo železniško postajališče v Smihelu. Zaenkrat se ustavljajo trije pari potniških vlakov in sicer 3 v smeri proti Celovcu, 3 pa v smeri proti Wolfsbergu.

PRIHOD iz smeri:		ODHOD v smeri:	
5.35	Pliberk - mesto	5.36	Celovec glavni kolodvor
6.22	Celovec glavni kolodvor	6.23	Wolfsberg
6.34	Wolfsberg	6.35	Celovec glavni kolodvor
14.38	Celovec glavni kolodvor	14.39	Pliberk mesto
14.46	Wolfsberg	14.47	Celovec glavni kolodvor
19.05	Celovec glavni kolodvor	19.06	Pliberk mesto

Vozne listke dobite pri postajališču v gostilni KUHAR.

Dve strašni rudniški nesreči

V Indiji se je pripetila v premogovniku, ki leži 90 kilometrov od Dhanbada v državi Bihar, 400 kilometrov od Kalkute, strahovita nesreča, ki je že do sedaj terjala 375 človeških življenj in je največja taka nesreča v zgodovini indijskih rudnikov.

Eksplodizija v rudniku je nastala zaradi močne koncentracije jamskega plina. Prvi eksploziji je sledilo še več drugih. Iz rudnika so planili stebri gostega dima z ognjem, ki so se pod nebom spremenili v velikanske oblake premogovega prahu, podobne atomskemu gobam.

V rudniku so popolnoma uničeni vsi stroji in naprave. Eksplozija je bila tako močna, da je nekega delavca vrglo 20 metrov daleč. Kos žarečega premoga in kamenje so leteli več kilometrov daleč. Tako je kamen, ki je priletel iz rudnika, ubil nekega kmeta dva kilometra proč od rudnika.

Gost dim, plin in ogenj so onemogočili reševalcem, da bi takoj krenili v rudnik reševati ponesrečence.

Najtežja taka rudniška nesreča se je pripetila leta 1962 v Saarbrückenu, ko je izgubilo življenje 298 nemških rudarjev. Najbolj žalostni primer v zgodovini rudnikov pa se je zgodil v premogovniku v Mandžuriji (Kitajska), ko je leta 1942 našlo smrt nič manj kot 1549 rudarjev.

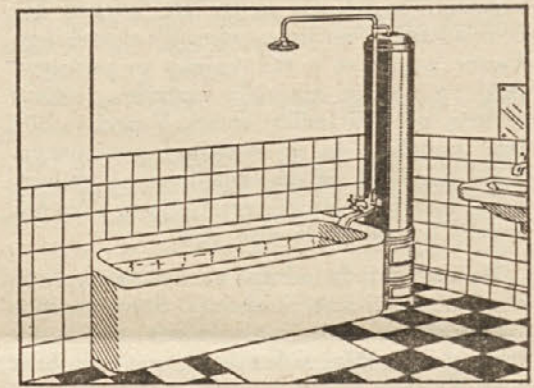
Teden po strahoviti rudniški nesreči v Indiji se je že zopet pripetila rudniška nesreča, tokrat na Japonskem.

V premogovniku pri Inatsuki na japonskem otoku Kiušiu je v terek prišlo do strašne eksplozije. Po nekaterih poročilih je izgubilo do sedaj 236 rudarjev svoje življenje, medtem ko je še v rudniku zasutih

88 rudarjev, vendar je malo upanja na njih rešitev.

Vzrok eksplozije še ni pojasnjen. V času nesreče je bilo v rudniku 550 rudarjev, od katerih se je rešilo 270. Nadaljnjih 32 rudarjev so prinesli ranjene iz rudnika, dva od teh sta tako težko poškodovana, da ne upajo, da bi še ostala pri življenju. Zopet 12 drugih rudarjev je močno ranjenih, medtem ko je veliko število rešenih zastrupljenih s plinom.

Do sedaj sta bili na Japonskem le dve težki rudniški nesreči, in sicer je umrlo leta 1914 pri eksploziji rudnika v pokrajini Fukuoka na otoku Kiušiu 687 rudarjev. Prav tako na otoku Kiušiu je izgubilo življenje leta 1963 458 rudarjev.

Vse za vodno instalacijo (sanitarni material) dobavlja

Bratje Rutar & Co
Dobla ves — Eberndorf

Novo klanje v Kongu

Uporniki pomorili talce

Najemniška vojska kongoške vlade, pod poveljstvom irskega polkovnika Michaela Hoare, je pri svojem napredovanju v smeri mesta Bute našla deset belcev, ki so jih kongoški uporniki poklali. Pri kraju Likati so našli tri trupla Portugalcev, ki so bili umorjeni s sulicami. Pri nadaljnji preiskavi tega kraja so našli še sedem belcev, izmed katerih sta bila dva težko ranjena.

Ugotovili so, da je morda okoli Bute še kakih sto belcev v rokah kongoških upornikov. Med ujetimi belokožci je 30 Portugalcev, nekaj belgijskih duhovnikov, več Grkov in ena Angležinja. Menijo, da vodijo uporniki te talce s seboj zato, da bi v gotovem primeru kaj izsilili od belih najemnikov.

Iz Konga tudi poročajo, da je pri teh vojaških očiščevalnih operacijah padel tudi pet najemniških vojakov. Vojaška akcija se je začela pred dnevi pri Paulisu severno-vzhodno od Stanleyvilla. Prodrali sta dve najemniški vojaški enoti in imata dosedaj za seboj že 500 kilometrov poti. Najemni-

ška vojska ima za cilj zasesti prestolnico uporniškega voditelja Christophe Gbenye, ki leži na severnovzhodni strani dežele.

Mali oglasi

Soboslikarske vaje sprejememo. Za hrano in stanovanje preskrbljeno. Prijavite se že sedaj! — Soboslikarski mojster HANS SCARSINI, Klagenfurt - Celovec, Friedlstraße 37.

HOTEL RUTAR V DOBRLI VESI

Naše rojake vabimo na družabno srečanje, ki bo v četrtek, dne 10. junija 1965 v hotelu Rutar v Dobrli vesi.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 7. 6.: 7.15 Nisem pozabil še druge matere svoje... (Po študiji prof. Franeta Dolinarja „Slomšek — oče slovenske Cerkve“). — TOREK, 8. 6.: 14.15 Poročila, objave. — Žena in dom. 10 minut za športnike. — SREDA, 9. 6.: 14.15 Poročila, objave. Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 10. 6.: 14.15 Poročila, objave. Vaški zvoki. Glasbena oddaja. Koroški kulturni pregled. — PETEK, 11. 6.: 14.15 Poročila, objave. — Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. Domače vesti. Iz ljudstva za ljudstvo. — SOBOTA, 12. 6.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca. Voščila. 18.25 Ob večerni uri. Poje Komorni zbor KUD „Stane Žagar“ iz Kropce. — NEDELJA, 13. 6.: 7.30 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Mladinski dan
NA PRAZNIK PRESVETE TROJICE, 13. JUNIJA 1965 V SELAH.
DOPOLDNE OB POL 11. URI SE ZBEREMO PRI LJUDSKI ŠOLI, NATO JE SPREVOD V NOVO SELSKO CERKEV, KJER BO SV. MAŠA ZA MLADINO.
POPOLDNE OB POL DVEH JE PRED CERKVIJO MLADINSKA PROSLAVA.

začel šteti sekunde. Sodnik je tudi po svoje štel in ko je Liston vstal, je že hotel odrediti nadaljevanje dvoboja. Gong mu je preprečil to in Walcottu ni preostalo drugega kot da je dvignil roko Clayu in ga proglasil za zmagovalca s k. o. Prekinitev dvoboja je najbolj presenetila Walcotta, ki je štel do 8, medtem ko časomerilec trdi, da je njegova ura pokazala ob prekinitvi celo 12 sekund.

Clay je od navdušenja skakal, medtem ko so gledalci razburjeno kričali. Ko je svetovni prvak po bliskovitem k. o. zapustil ring, je šel mimo bivšega svetovnega prvaka Floyd Pattersona in mu dobesečno rekel: „Zajec, ti boš prihodnji nasprotnik.“ Tu je treba pripomniti, da je Clay zmerom imenoval Pattersona z zajcem in ko ga je nekoč obiskal med treningom, mu je prinesel v dar zelje in korenje.

Ta dvoboj je bil najbolj bliskoviti k. o. v zgodovini svetovnega prvenstva teške kategorije. Prejšnji najkrajši dvoboj je bil leta 1908, ko je Tommy Burns premagal Jima Rocheja v Dublinu na Irskem v 1 minuti in 28 sekundah. Zanimivo je, da že enajst let dvoboji za svetovno prvenstvo teške kategorije ne končajo po točkah. Zadnjič se je to zgodilo, ko je Rocky Marciano potreboval 15 rund, da je premagal Ezzarda Charlesa.

Po končanem dvoboju je Clay izjavil, da je spraval Listona na tla s silovitim kratkim udarcem z desnico. Pripomnil je, da je napovedoval presenečenje, vendar ni hotel vztrajati, ker bi mu gotovo nihče ne verjel. Med predvajanjem kratkega filma o dvoboju je Clay opozoril že vnaprej prisotne, češ

Puch-, Sissy-, Ponny- in Mobylette-mopede motorna vozila, ženska, moška in mladinska športna kolesa v veliki izbiri — po najnižjih cenah — naročite pri domači tvrdki

Johan Lomšek

TIHOJA, P. Dobla ves — Eberndorf

Telefon 04237 246

Zahtevajte cenikel! Ugodni plačilni pogoji!